

موضوع: سند تحول راهبردی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران

مبانی نظری سند ملی آموزش و پرورش شامل فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران، فلسفه تعلیم و تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران و رهنامه نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران در جلسه ۸۲۰ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۸۹/۵/۲ تأیید کلی شد و لازم است مبنای تمامی سیاست گذاری ها، برنامه ریزی ها و تولید اسناد تحولی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد.

۱- بیانیه ارزش ها

گزاره‌های ارزشی مندرج در بیانیه‌ی ارزش‌ها، بایدها و نبایدهایی اساسی است که لازم است تمام اجزا و مؤلفه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی^۱ هماهنگ با آنها بوده و همه‌ی سیاست‌گذاران و کارگزاران نظام ملزم و پای بند به آنها باشند.

این ارزش‌ها بر اساس آموزه‌های قرآن و سنت پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت علیهم السلام، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، رهنمودهای رهبر کبیر انقلاب اسلام حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری و سند چشم‌انداز بیست ساله و نقشه جامع علمی کشور و سیاست‌های کلی تحول نظام آموزشی تهیه و تدوین شده است و با مبانی نظری سند ملی آموزش و پرورش (شامل فلسفه‌ی تعلیم و تربیت، فلسفه‌ی تعلیم و تربیت رسمی عمومی و رهنامه‌ی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران) سازگار و مستند به مضامین مندرج در آنها می‌باشد.

۱- «نهادی است عمومی و سازمان یافته که، به عنوان مهم ترین عامل انتقال، بسط و اعتلاء فرهنگ در جامعه اسلامی ایران، مسئولیت آماده سازی متریبان جهت تحقق مرتبه ای از آمادگی ۱ برای تحقق حیات طیبه در همه ابعاد را برعهده دارد که تحصیل آن مرتبه برای عموم افراد جامعه لازم یا شایسته باشد. دستیابی به این مرتبه از آمادگی جهت تکوین و تعالی پیوسته هویت متریبان- (با تأکید بر وجوه مشترک انسانی، اسلامی و ایرانی) ضمن ملاحظه ویژگی های فردی و غیر مشترک- و نیز در راستای شکل گیری و اعتلای مداوم جامعه صالح اسلامی مستلزم آن است که تربیت یافتگان این نظام شایستگی های لازم جهت درک و اصلاح مداوم موقعیت خود و دیگران براساس نظام معیار اسلامی را کسب نمایند.»

گزاره های ارزشی نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی عبارتند از:

- ۱- بر آموزه های قرآن کریم، نقش معنوی، اسوه ای، هدایتی و تربیتی پیامبر اکرم (ص) و حضرت فاطمه زهرا (س) و ائمه معصومین (ع) به ویژه امام زمان (عج) و ولایت مداری در تمام ساحت ها برای تحقق جامعه عدل جهانی (جامعه مهدوی) تاکید می کند.^۱
- ۲- فرایند تعلیم و تربیت^۲ در تمام ساحت های تعلیم و تربیت^۳ (شامل تعلیم و تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، تعلیم و تربیت اجتماعی و سیاسی، تعلیم و تربیت زیستی و بدنی، تعلیم و تربیت هنری و زیبا شناختی، تعلیم و تربیت اقتصادی و حرفه ای، تعلیم و تربیت علمی و فناورانه) بر نظام معیار اسلامی (مبانی و ارزش های برگرفته از قرآن، سنت معصومین (ع) و عقل) منطبق است و تعلیم و تربیت اعتقادی^۴، عبادی و اخلاقی در آن محوریت دارد.^۵
تبصره: اقلیت های مذهبی مصرح در قانون اساسی بر اساس قوانین موضوعه اقدام خواهند کرد.
- ۳- بر میراث نظری و عملی حضرت امام خمینی (ره)، تعمیق علاقه و پیوند با انقلاب اسلامی، قانون اساسی و ولایت فقیه تاکید می کند.^۶
- ۴- زمینه ساز کسب شایستگی های پایه - با تأکید بر خصوصیات مشترک اسلامی - ایرانی و انقلابی، در راستای تکوین و تعالی پیوسته هویت متربیان در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی است.^۷
- ۵- بر نقش معلم (مربی)^۸ به عنوان هدایت کننده و اسوه ای امین و بصیر در فرایند تعلیم و تربیت و موثرترین عنصر در تحقق ماموریت های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی تاکید می کند.^۹
- ۶- بر کرامت ذاتی و اکتسابی انسان و کسب فضایل اخلاقی از جمله ایمان، تقوا، تولی و تبری، عمل صالح، خودباوری، روحیه مجاهدت، ظلم ستیزی، علم، حکمت، عفت، شجاعت و عدالت، صداقت، ایثار و فداکاری تاکید می ورزد.^{۱۰}

۱- ۱۹-۲؛ ۲-۴؛ ۱۰-۴؛ ۱-۵؛ ۱-۵؛ ۲-۲؛ ۱-۵؛ ۱-۵؛ ۶-۵؛ ۷-۵؛ ۸-۵؛ ۹-۵؛ ۱۰-۵؛ ۱-۲۰؛ ۲-۲۲؛ ۱-۲۰

۲- تربیت عبارت است از: «فرایندی تعالی جوئنه، تعاملی، تدریجی، یکپارچه و مبتنی بر نظام معیار اسلامی که به منظور هدایت افراد جامعه به سوی آمادگی برای تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبیه در همه ی ابعاد، زمینه های مناسب تکوین و تعالی پیوسته ی هویت ایشان را در راستای شکل گیری جامعه صالح و بهشتی مداوم آن برهمین اساس فراهم می آورد.»

۳- ساحت های ششگانه، همان ساحت های مندرج در فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران می باشد.

۴- ۱۹-۲؛ ۷-۴؛ ۸-۴؛ ۹-۴؛ ۱۰-۴؛ ۶-۵؛ ۸-۵؛ ۱۲-۱

۵- ۷-۵؛ ۸-۵؛ ۴-۲

۶- ۲-۵؛ ۲-۱؛ ۱-۲؛ ۱-۱؛ ۳-۲؛ ۳-۲؛ ۱-۳؛ ۱-۳

۸- در این سند واژه "معلم" و "مربی" مترادف هم بکار رفته است و به فردی اطلاق می شود که رسالت خطیر تربیت متربیان را در نظام تربیت رسمی و عمومی بر عهده دارد.

۹- ۴-۴؛ ۴-۱۲؛ ۴-۴؛ اصل سندیت شایستگی محور مربیان، محبوبیت و مقبولیت مربیان و حق محوری و مسئولیت پذیری ت.ر.ع.

۱۰- ۷-۲؛ ۸-۲؛ ۱۰-۲

- ۷- بر سلامت جسمانی، نشاط و تقویت اراده تاکید می کند.^۱
- ۸- بر تکوین و تعالی جنبه‌های انسانی هویت متریان برای تقویت روابط حق محور، عدالت گستر و مهرورزانه با همه انسان‌ها در سراسر جهان تاکید دارد.^۲
- ۹- بر منزلت علم هدایت گر، توانمندساز و نافع، مقام و جایگاه عالم و معلم ارج می نهد.^۳
- ۱۰- بر جایگاه و نقش تربیتی خانواده و افزایش مشارکت اثربخش با نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی تاکید می نماید.^۴
- ۱۱- بر نقش تعلیم و تربیتی مساجد و اماکن مذهبی، نهادهای مردمی، اجتماعی و رسانه ها ارج می گذارد.^۵
- ۱۲- بر عدالت تربیتی در ابعاد کمی، همگانی و الزامی و عدالت کیفی با رعایت تفاوت‌های فردی، جنسیتی، فرهنگی و جغرافیایی تاکید می کند.^۶
- ۱۳- از جامعیت، یکپارچگی و توجه متوازن به ساحت‌های تعلیم و تربیت برخوردار است.^۷
- ۱۴- بر توجه توأمان به منافع و مصالح فردی و اجتماعی در چارچوب منافع و مصالح ملی تاکید می نماید.^۸
- ۱۵- بر صیانت از وحدت ملی و انسجام اجتماعی با محوریت هویت مشترک اسلامی- ایرانی تاکید می شود.^۹
- ۱۶- بر وطن دوستی و افتخار به ارزشهای اصیل و ماندگار اسلامی- ایرانی و اهتمام به احیای تمدن اسلامی تاکید می نماید.^{۱۰}
- ۱۷- بر تقویت گرایش به زبان و ادبیات فارسی به عنوان زبان مشترک تاکید دارد.^{۱۱}
- ۱۸- با تاکید بر استمرار فرهنگ اسلامی- ایرانی از طریق ارزیابی آگاهانه آن و تعامل نقادانه با سایر فرهنگ‌ها بر اساس نظام معیار اسلامی اهتمام ورزیده می شود.^{۱۲}
- ۱۹- بر بصیرت و تعالی در زمینه‌های گوناگون اعتقادی، عبادی و اخلاقی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی تاکید می نماید.^{۱۳}

۱- ۱۷-۲؛ ۱-۴-۷

۲- ۹-۲؛ ۱۷-۲؛ ۱-۳-۱؛ ۹-۳-۱؛ ۸-۵-۱

۳- ۳-۲؛ ۴-۲؛ ۷-۳؛ ۹-۳؛ ۸-۵-۱

۴- ۳-۴؛ مبنای حقوقی حق بر تربیت؛ مبنای جامعه شناختی ۸-۴-۱

۵- ۱۳-۴؛ مبنای سیاسی ۴-۱-۱

۶- ۸-۲؛ ۱۰-۲؛ ۹-۵؛ اصل عدالت تربیتی ت.ر.ع.

۷- ۱۷-۲؛ ۱۸-۲؛ ۷-۴؛ ۹-۴؛ ۳-۵؛ ۵-۵-۱

۸- ۱۴-۴؛ مبنای جامعه شناختی ۷-۴-۱؛ مبنای سیاسی ۵-۱-۱

۹- ۱۲-۲؛ ۱۸-۲؛ ۷-۴؛ مبنای وانشناختی ۳-۱-۳

۱۰- ۱۶-۲؛ ۴-۵-۱

۱۱- ۱۶-۲-۱

۱۲- ۱۶-۲؛ مبنای سیاسی ۴-۱-۱

۱۳- ۱۱-۲؛ ۱۵-۲؛ ۱۲-۴-۱

- ۲۰- بر روحیه کارآفرینی، کسب شایستگی های عام حرفه ای و مهارتی زمینه ساز کار مولد تاکید می نماید^۱.
- ۲۱- به دستاوردهای علمی و تجربه های بشری در چارچوب معیارهای اسلامی ارج نهاده و برای دستیابی به مرجعیت علمی جهان بسترسازی می نماید^۲.
- ۲۲- بر نقش نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی به عنوان عامل اثرگذار اجتماعی و مولد نیروی انسانی و سرمایه فرهنگی و معنوی جهت رشد و تعالی همه جانبه و پایدار و اعتلای فرهنگ عمومی مبتنی بر نظام معیار اسلامی تاکید می نماید^۳.
- ۲۳- بر مدرسه به عنوان کانون تعلیم و تربیت رسمی عمومی و محل کسب تجربه های تربیتی تاکید می نماید^۴.
- ۲۴- بر تقویت شان حاکمیتی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در ابعاد سیاستگذاری، برنامه ریزی، پشتیبانی و نظارت و ارزیابی ضمن مشارکت پذیری و کاهش تصدی گری غیرضروری در بعد اجرا با رعایت اصل عدالت تاکید می نماید^۵.
- ۲۵- بر جایگاه و نقش تعلیم و تربیتی نهاد رسانه و فناوری های ارتباطی و بهره گیری هوشمندانه از آن و مواجهه فعال و آگاهانه جهت پیشگیری و کنترل آثار و پیامدهای نامطلوب آن تاکید می نماید^۶.
- ۲۶- بر آینده پژوهی و پایش تحولات موثر بر تعلیم و تربیت رسمی عمومی به منظور ایفای نقش فعال در مواجهه با چالشهای پیش رو در عرصه های مختلف تاکید می نماید^۷.
- ۲۷- بر آموزه های بنیادین مهدویت و انتظار که رمز هویت اسلام ناب و عامل حیات و بقای آن در عصر غیبت است به عنوان مهمترین رسالت منتظران در عصر غیبت تاکید می نماید^۸.
- ۲۸- بر هویت شناخت مدار و واقع نمایی و معنای گسترده، جامع و منسجم معرفت (و حیانی، عقلانی، نقلی و تجربی) تاکید می نماید^۹.
- ۲۹- بر پرورش و ارتقاء انواع و مراتب عقلانیت در همه ساحت های تعلیم و تربیت تاکید می نماید^{۱۰}.

۱- ۱-۳-۸
۲- ۱-۵-۳؛ ۴-۴-۱۱؛ اص پویایی. ر.ع.
۳- ۱-۲-۵؛ ۱-۲-۷؛ ۴-۹-۹؛ ۱-۴-۱۰؛ ۱-۴-۱۱؛ ۱-۴-۱۱؛ ۱-۴-۱۳؛ ۱-۴-۱۳؛ ۱-۵-۲.
۴- ۱-۲-۳؛ اصل تعامل. ت. ر.ع.
۵- ۴-۴-۴؛ ۴-۴-۸؛ ۴-۴-۹؛ ۴-۴-۱۲؛ ۴-۴-۱۳.
۶- ۱-۳-۱؛ ۱-۳-۲؛ ۱-۳-۸؛ ۱-۳-۹؛ ۱-۳-۱۶؛ ۱-۴-۷؛ ۱-۵-۸؛ ۱-۵-۳-۳؛ ۱-۵-۱.
۷- ۱-۳-۲؛ ۱-۳-۴؛ ۱-۳-۱؛ ۱-۳-۸؛ ۱-۳-۹؛ ۱-۳-۹؛ ۱-۳-۱۴؛ ۱-۲-۳؛ ۱-۵-۴؛ ۱-۵-۱.
۸- ۱-۲-۱۹؛ ۱-۲-۲۲؛ ۱-۴-۱۰؛ ۱-۵-۹.
۹- ۱-۲-۱۷؛ ۱-۲-۱۸؛ ۱-۵-۸؛ ۴-۴-۱۰؛ اصل یکپارچگی. ت. ر.ع.
۱۰- ۱-۵-۸؛ ۱-۳-۷؛ ۱-۲-۹؛ ۱-۵-۱۱؛ ۴-۴-۴.

۲- بیانیه‌ی مأموریت

وزارت آموزش و پرورش مهمترین نهاد تعلیم و تربیت رسمی عمومی، متولی فرایند تعلیم و تربیت در ساحت‌های تعلیم و تربیت، قوام بخش فرهنگ عمومی و تعالی بخش جامعه صالح بر اساس نظام معیار اسلامی، با مشارکت خانواده، نهادها و سازمانهای دولتی و غیر دولتی است. این نهاد مأموریت دارد با تاکید بر شایستگی‌های پایه، زمینه دستیابی متریبان در سنین لازم التعلیم^۱ طی ۱۲ پایه تحصیلی به مرتبه‌ای از حیات طیبه در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی را بصورت نظام مند، همگانی، عادلانه و الزامی در ساختاری کارآمد و اثر بخش فراهم سازد. انجام این مهم نقش زیرساختی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی را در رشد و تعالی کشور، تولید سرمایه انسانی، اجتماعی، فرهنگی، گسترش عدالت و تعاملات سازنده و موثر جهانی و ایجاد بسترهای لازم برای تحقق آرمانها و اهداف متعالی انقلاب اسلامی ایران و برپایی تمدن اسلامی محقق می‌سازد.

۳- چشم انداز^۲

نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در افق ۱۴۰۴، با اتکا بر قدرت لایزال الهی، مبتنی است بر نظام معیار اسلامی، فرهنگ و تمدن اسلامی- ایرانی و قوام بخش آنها؛ زمینه ساز تحقق جامعه صالح متناسب با اقتضانات زمان، برخوردار از توانمندی‌های تربیتی ممتاز در تراز جمهوری اسلامی ایران در سطح منطقه، الهام بخش جهان اسلام و دارای تعامل سازنده و موثر با نظام‌های تعلیم و تربیتی در سطح جهان، توانمند در زمینه سازی برای شکوفایی فطرت و استعدادها و شکل گیری هویت یکپارچه اسلامی- ایرانی - انقلابی متریبان با توجه به هویت اختصاصی آنان؛ کارآمد، اثر بخش، یادگیرنده، عدالت محور، مشارکت جو؛ برخوردار از مریبان و مدیران مومن آراسته به فضایل اخلاقی اسلامی، عامل به عمل صالح، تعالی جو و تحول آفرین، آینده نگر، عاقل، متعهد، امین، بصیر، حق شناس، و باورمند به جامعه عدل جهانی (جامعه مهدوی).

۱ سن افراد لازم التعلیم (لازم التربیه) طبق قانون مشخص می‌شود.

۲ - چشم انداز معرف وضع مطلوب دست یافتنی است که با الهام از وضعیت آرمانی انعکاس یافته در رهنامه تربیت رسمی و عمومی و تحت تاثیر چالش‌ها (پیوست ۳) ترسیم شده است. استنادات این چشم انداز موبد فرایندی است که به این تصویر از وضع مطلوب دست یافتنی معنا می بخشد.

مدرسه در افق چشم انداز

بر پایه‌ی این چشم انداز، مدرسه جلوه ای است از تحقق مراتب حیات طیبه و جامعه صالح اسلامی، سازمانی یادگیرنده، کانون عرضه‌ی خدمات و فرصت‌های تعلیم و تربیتی، زمینه ساز درک و اصلاح موقعیت^۱ توسط متریبان و تکوین و تعالی پیوسته‌ی هویت آنان بر اساس نظام معیار اسلامی، در چارچوب فلسفه و رهنامه‌ی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران که دارای ویژگی‌های زیر است:

- تجلی بخش فرهنگ غنی اسلامی در روابط و مناسبات با خالق، خود، دیگران و خلقت به قصد قربت الهی (به ویژه تکلیف گرایی، مسئولیت پذیری، کرامت نفس، وفاداری و امانتداری، خودباوری، همدلی، احترام، اعتماد، وقت شناسی، نظم و جدیت^۲).
- نقطه‌ی اتکای دولت و ملت در رشد، تعالی و پیشرفت کشور و کانون تربیتی محله
- برخوردار از قدرت تصمیم گیری و برنامه ریزی در حوزه‌های عملیاتی در چارچوب سیاست‌های محلی، منطقه‌ای و ملی
- نقش آفرین در انتخاب آگاهانه، عقلانی، مسئولانه و اختیاری فرایند زندگی فردی و اجتماعی متریبان بر اساس نظام معیار اسلامی
- دارای ظرفیت پذیرش تفاوت‌های فردی، کشف و هدایت استعدادهای متنوع فطری و پاسخ‌گویی به نیازها و علائق و رغبت متریبان در راستای مصالح و چارچوب نظام معیار اسلامی؛
- یادگیرنده، کمال جو، خواستار تعالی مستمر فرصت‌های تربیتی، تسهیل‌کننده‌ی هدایت، یادگیری و تدارک بیننده‌ی خودجوش ظرفیت‌های جدید در خدمت تعلیم و تربیت

۱ منظور از موقعیت وضعیت مشخص، پویا، قابل درک و تغییر ی است که حاصل تعامل پیوسته‌ی فرد به منزله‌ی عنصری آگاه، آزاد و فعال با خداوند و گستره‌های از جهان هستی (خود، طبیعت و جامعه) در محضر خداوند متعال (حقیقتی برتر و خالق همه جهان و فرا تراز همه موقعیت‌ها) است. انسان همواره در موقعیت قرار دارد و میتواند آن را درک کرده و تغییر دهد. (اقتباس از گزارش تلفیق یافته‌های مطالعات نظری سند ملی آموزش و پرورش)

۲ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ (سوره انبیاء- آیه ۱۶) أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ. (سوره مومنون - آیه ۱۱۵)

- خود ارزیاب، مسئول و پاسخگو نسبت به نظارت و ارزیابی بیرونی (نظام آموزشی)
- تأمین کننده‌ی محیط اخلاقی، علمی، امن، سالم، با نشاط، مهرورز و برخوردار از هویت جمعی
- برخوردار از مریبان دارای فضائل اخلاقی و شایستگی‌های حرفه‌ای با هویت یکپارچه توحیدی بر اساس نظام معیار اسلامی.
- مبتنی بر رویکرد مدیریتی نقد پذیر و مشارکت جو و یادگیرنده.
- متکی بر ارکان تعلیم و تربیت و بهره‌مند از ظرفیت عوامل سهیم و موثر و مبتنی بر مشارکت ذی نفعان(با تاکید بر مریبان، متریبان و خانواده)؛
- برخوردار از بهره‌ی فناوری آموزشی در سطح معیار؛ با توجه به طیف منابع و رسانه‌های یادگیری (اعم از مصنوع و غیر مصنوع)
- دارای ظرفیت تصمیم سازی برای نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
- دارای تعامل اثر بخش با مساجد، نهادها، مراکز مذهبی و کانون‌های محلی نظیر فرهنگ سرا، کتابخانه‌های عمومی و برخوردار از ارتباط مستمر و موثر با عالمان دینی، صاحب نظران و متخصصان
- دارای پیوند موثر با موضوعات و مسائل جامعه در مقیاس محلی، منطقه‌ای و ملی با حضور فعال در حیات اجتماعی.

۴-هدف‌های کلان

- ۱- تربیت انسانی مؤمن و متخلق به اخلاق اسلامی، آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت‌جو و عاقل، عدالت‌خواه و صلح‌جو، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن‌دوست، جمع‌گرا و منتظر و جهانی‌اندیش، با اراده و امیدوار، خودباور و دارای عزت‌نفس، دانا و توانا، پاکدامن و با حیا، انتخابگر و آزادمنش، خلاق و کارآفرین و مقتصد، سالم و با نشاط، قانون‌دار و نظم‌پذیر (شایستگی‌های پایه در ساحت‌های تعلیم و تربیت)، و آماده‌ی ورود به انواع تربیت تخصصی و شغلی برای زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی^۱.
- ۲- ارتقای نقش نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در رشد و تعالی کشور و برپایی جامعه صالح اسلامی، بسط و اعتلای فرهنگ عمومی و زمینه‌سازی برای اقتدار و مرجعیت علمی و تکوین تمدن اسلامی-ایرانی با تأکید بر تعمیق معرفت و بصیرت دینی و سیاسی، التزام به ارزش‌های اخلاقی، وفاداری به نظام جمهوری اسلامی ایران، اعتقاد و التزام علمی به اصل ولایت فقیه و مردم‌سالاری دینی، تحکیم وحدت ملی، تقویت روحیه علمی، رعایت حقوق و مسئولیت‌های اجتماعی، ارتقای آداب و مهارت‌های زندگی، بهداشتی و زیست‌محیطی^۲.
- ۳- گسترش و تأمین همه‌جانبه‌ی عدالت تربیتی^۳
- ۴- برقراری نظام اثربخش و کارآمد مدیریت منابع انسانی بر اساس نظام معیار اسلامی^۴
- ۵- افزایش مشارکت و اثربخشی در تعالی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی^۵
- ۶- بهسازی و تحول در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، مالی و اداری و زیرساخت‌های کالبدی و فناوری^۶
- ۷- ارتقای اثربخشی و کارایی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی^۷
- ۸- کسب موقعیت نخست تربیتی در منطقه و جهان اسلام و ارتقای فزاینده جایگاه تعلیم و تربیتی ایران در سطح جهانی^۸.

۱- ۱-۲-۸؛ ۱-۲-۹؛ ۱-۲-۱۰؛ ۱-۲-۱۱؛ ۱-۲-۱۲؛ ۱-۲-۱۳؛ ۱-۲-۱۴؛ ۱-۲-۱۵؛ ۱-۲-۱۶؛ ۱-۲-۱۷؛ ۱-۲-۱۸؛ ۱-۲-۱۹؛ ۱-۲-۲۰؛ ۱-۲-۲۱؛ ۱-۲-۲۲؛ ۱-۲-۲۳؛ ۱-۲-۲۴؛ ۱-۲-۲۵؛ ۱-۲-۲۶؛ ۱-۲-۲۷؛ ۱-۲-۲۸؛ ۱-۲-۲۹؛ ۱-۲-۳۰؛ ۱-۲-۳۱؛ ۱-۲-۳۲؛ ۱-۲-۳۳؛ ۱-۲-۳۴؛ ۱-۲-۳۵؛ ۱-۲-۳۶؛ ۱-۲-۳۷؛ ۱-۲-۳۸؛ ۱-۲-۳۹؛ ۱-۲-۴۰؛ ۱-۲-۴۱؛ ۱-۲-۴۲؛ ۱-۲-۴۳؛ ۱-۲-۴۴؛ ۱-۲-۴۵؛ ۱-۲-۴۶؛ ۱-۲-۴۷؛ ۱-۲-۴۸؛ ۱-۲-۴۹؛ ۱-۲-۵۰؛ ۱-۲-۵۱؛ ۱-۲-۵۲؛ ۱-۲-۵۳؛ ۱-۲-۵۴؛ ۱-۲-۵۵؛ ۱-۲-۵۶؛ ۱-۲-۵۷؛ ۱-۲-۵۸؛ ۱-۲-۵۹؛ ۱-۲-۶۰؛ ۱-۲-۶۱؛ ۱-۲-۶۲؛ ۱-۲-۶۳؛ ۱-۲-۶۴؛ ۱-۲-۶۵؛ ۱-۲-۶۶؛ ۱-۲-۶۷؛ ۱-۲-۶۸؛ ۱-۲-۶۹؛ ۱-۲-۷۰؛ ۱-۲-۷۱؛ ۱-۲-۷۲؛ ۱-۲-۷۳؛ ۱-۲-۷۴؛ ۱-۲-۷۵؛ ۱-۲-۷۶؛ ۱-۲-۷۷؛ ۱-۲-۷۸؛ ۱-۲-۷۹؛ ۱-۲-۸۰؛ ۱-۲-۸۱؛ ۱-۲-۸۲؛ ۱-۲-۸۳؛ ۱-۲-۸۴؛ ۱-۲-۸۵؛ ۱-۲-۸۶؛ ۱-۲-۸۷؛ ۱-۲-۸۸؛ ۱-۲-۸۹؛ ۱-۲-۹۰؛ ۱-۲-۹۱؛ ۱-۲-۹۲؛ ۱-۲-۹۳؛ ۱-۲-۹۴؛ ۱-۲-۹۵؛ ۱-۲-۹۶؛ ۱-۲-۹۷؛ ۱-۲-۹۸؛ ۱-۲-۹۹؛ ۱-۲-۱۰۰؛ ۱-۲-۱۰۱؛ ۱-۲-۱۰۲؛ ۱-۲-۱۰۳؛ ۱-۲-۱۰۴؛ ۱-۲-۱۰۵؛ ۱-۲-۱۰۶؛ ۱-۲-۱۰۷؛ ۱-۲-۱۰۸؛ ۱-۲-۱۰۹؛ ۱-۲-۱۱۰؛ ۱-۲-۱۱۱؛ ۱-۲-۱۱۲؛ ۱-۲-۱۱۳؛ ۱-۲-۱۱۴؛ ۱-۲-۱۱۵؛ ۱-۲-۱۱۶؛ ۱-۲-۱۱۷؛ ۱-۲-۱۱۸؛ ۱-۲-۱۱۹؛ ۱-۲-۱۲۰؛ ۱-۲-۱۲۱؛ ۱-۲-۱۲۲؛ ۱-۲-۱۲۳؛ ۱-۲-۱۲۴؛ ۱-۲-۱۲۵؛ ۱-۲-۱۲۶؛ ۱-۲-۱۲۷؛ ۱-۲-۱۲۸؛ ۱-۲-۱۲۹؛ ۱-۲-۱۳۰؛ ۱-۲-۱۳۱؛ ۱-۲-۱۳۲؛ ۱-۲-۱۳۳؛ ۱-۲-۱۳۴؛ ۱-۲-۱۳۵؛ ۱-۲-۱۳۶؛ ۱-۲-۱۳۷؛ ۱-۲-۱۳۸؛ ۱-۲-۱۳۹؛ ۱-۲-۱۴۰؛ ۱-۲-۱۴۱؛ ۱-۲-۱۴۲؛ ۱-۲-۱۴۳؛ ۱-۲-۱۴۴؛ ۱-۲-۱۴۵؛ ۱-۲-۱۴۶؛ ۱-۲-۱۴۷؛ ۱-۲-۱۴۸؛ ۱-۲-۱۴۹؛ ۱-۲-۱۵۰؛ ۱-۲-۱۵۱؛ ۱-۲-۱۵۲؛ ۱-۲-۱۵۳؛ ۱-۲-۱۵۴؛ ۱-۲-۱۵۵؛ ۱-۲-۱۵۶؛ ۱-۲-۱۵۷؛ ۱-۲-۱۵۸؛ ۱-۲-۱۵۹؛ ۱-۲-۱۶۰؛ ۱-۲-۱۶۱؛ ۱-۲-۱۶۲؛ ۱-۲-۱۶۳؛ ۱-۲-۱۶۴؛ ۱-۲-۱۶۵؛ ۱-۲-۱۶۶؛ ۱-۲-۱۶۷؛ ۱-۲-۱۶۸؛ ۱-۲-۱۶۹؛ ۱-۲-۱۷۰؛ ۱-۲-۱۷۱؛ ۱-۲-۱۷۲؛ ۱-۲-۱۷۳؛ ۱-۲-۱۷۴؛ ۱-۲-۱۷۵؛ ۱-۲-۱۷۶؛ ۱-۲-۱۷۷؛ ۱-۲-۱۷۸؛ ۱-۲-۱۷۹؛ ۱-۲-۱۸۰؛ ۱-۲-۱۸۱؛ ۱-۲-۱۸۲؛ ۱-۲-۱۸۳؛ ۱-۲-۱۸۴؛ ۱-۲-۱۸۵؛ ۱-۲-۱۸۶؛ ۱-۲-۱۸۷؛ ۱-۲-۱۸۸؛ ۱-۲-۱۸۹؛ ۱-۲-۱۹۰؛ ۱-۲-۱۹۱؛ ۱-۲-۱۹۲؛ ۱-۲-۱۹۳؛ ۱-۲-۱۹۴؛ ۱-۲-۱۹۵؛ ۱-۲-۱۹۶؛ ۱-۲-۱۹۷؛ ۱-۲-۱۹۸؛ ۱-۲-۱۹۹؛ ۱-۲-۲۰۰؛ ۱-۲-۲۰۱؛ ۱-۲-۲۰۲؛ ۱-۲-۲۰۳؛ ۱-۲-۲۰۴؛ ۱-۲-۲۰۵؛ ۱-۲-۲۰۶؛ ۱-۲-۲۰۷؛ ۱-۲-۲۰۸؛ ۱-۲-۲۰۹؛ ۱-۲-۲۱۰؛ ۱-۲-۲۱۱؛ ۱-۲-۲۱۲؛ ۱-۲-۲۱۳؛ ۱-۲-۲۱۴؛ ۱-۲-۲۱۵؛ ۱-۲-۲۱۶؛ ۱-۲-۲۱۷؛ ۱-۲-۲۱۸؛ ۱-۲-۲۱۹؛ ۱-۲-۲۲۰؛ ۱-۲-۲۲۱؛ ۱-۲-۲۲۲؛ ۱-۲-۲۲۳؛ ۱-۲-۲۲۴؛ ۱-۲-۲۲۵؛ ۱-۲-۲۲۶؛ ۱-۲-۲۲۷؛ ۱-۲-۲۲۸؛ ۱-۲-۲۲۹؛ ۱-۲-۲۳۰؛ ۱-۲-۲۳۱؛ ۱-۲-۲۳۲؛ ۱-۲-۲۳۳؛ ۱-۲-۲۳۴؛ ۱-۲-۲۳۵؛ ۱-۲-۲۳۶؛ ۱-۲-۲۳۷؛ ۱-۲-۲۳۸؛ ۱-۲-۲۳۹؛ ۱-۲-۲۴۰؛ ۱-۲-۲۴۱؛ ۱-۲-۲۴۲؛ ۱-۲-۲۴۳؛ ۱-۲-۲۴۴؛ ۱-۲-۲۴۵؛ ۱-۲-۲۴۶؛ ۱-۲-۲۴۷؛ ۱-۲-۲۴۸؛ ۱-۲-۲۴۹؛ ۱-۲-۲۵۰؛ ۱-۲-۲۵۱؛ ۱-۲-۲۵۲؛ ۱-۲-۲۵۳؛ ۱-۲-۲۵۴؛ ۱-۲-۲۵۵؛ ۱-۲-۲۵۶؛ ۱-۲-۲۵۷؛ ۱-۲-۲۵۸؛ ۱-۲-۲۵۹؛ ۱-۲-۲۶۰؛ ۱-۲-۲۶۱؛ ۱-۲-۲۶۲؛ ۱-۲-۲۶۳؛ ۱-۲-۲۶۴؛ ۱-۲-۲۶۵؛ ۱-۲-۲۶۶؛ ۱-۲-۲۶۷؛ ۱-۲-۲۶۸؛ ۱-۲-۲۶۹؛ ۱-۲-۲۷۰؛ ۱-۲-۲۷۱؛ ۱-۲-۲۷۲؛ ۱-۲-۲۷۳؛ ۱-۲-۲۷۴؛ ۱-۲-۲۷۵؛ ۱-۲-۲۷۶؛ ۱-۲-۲۷۷؛ ۱-۲-۲۷۸؛ ۱-۲-۲۷۹؛ ۱-۲-۲۸۰؛ ۱-۲-۲۸۱؛ ۱-۲-۲۸۲؛ ۱-۲-۲۸۳؛ ۱-۲-۲۸۴؛ ۱-۲-۲۸۵؛ ۱-۲-۲۸۶؛ ۱-۲-۲۸۷؛ ۱-۲-۲۸۸؛ ۱-۲-۲۸۹؛ ۱-۲-۲۹۰؛ ۱-۲-۲۹۱؛ ۱-۲-۲۹۲؛ ۱-۲-۲۹۳؛ ۱-۲-۲۹۴؛ ۱-۲-۲۹۵؛ ۱-۲-۲۹۶؛ ۱-۲-۲۹۷؛ ۱-۲-۲۹۸؛ ۱-۲-۲۹۹؛ ۱-۲-۳۰۰؛ ۱-۲-۳۰۱؛ ۱-۲-۳۰۲؛ ۱-۲-۳۰۳؛ ۱-۲-۳۰۴؛ ۱-۲-۳۰۵؛ ۱-۲-۳۰۶؛ ۱-۲-۳۰۷؛ ۱-۲-۳۰۸؛ ۱-۲-۳۰۹؛ ۱-۲-۳۱۰؛ ۱-۲-۳۱۱؛ ۱-۲-۳۱۲؛ ۱-۲-۳۱۳؛ ۱-۲-۳۱۴؛ ۱-۲-۳۱۵؛ ۱-۲-۳۱۶؛ ۱-۲-۳۱۷؛ ۱-۲-۳۱۸؛ ۱-۲-۳۱۹؛ ۱-۲-۳۲۰؛ ۱-۲-۳۲۱؛ ۱-۲-۳۲۲؛ ۱-۲-۳۲۳؛ ۱-۲-۳۲۴؛ ۱-۲-۳۲۵؛ ۱-۲-۳۲۶؛ ۱-۲-۳۲۷؛ ۱-۲-۳۲۸؛ ۱-۲-۳۲۹؛ ۱-۲-۳۳۰؛ ۱-۲-۳۳۱؛ ۱-۲-۳۳۲؛ ۱-۲-۳۳۳؛ ۱-۲-۳۳۴؛ ۱-۲-۳۳۵؛ ۱-۲-۳۳۶؛ ۱-۲-۳۳۷؛ ۱-۲-۳۳۸؛ ۱-۲-۳۳۹؛ ۱-۲-۳۴۰؛ ۱-۲-۳۴۱؛ ۱-۲-۳۴۲؛ ۱-۲-۳۴۳؛ ۱-۲-۳۴۴؛ ۱-۲-۳۴۵؛ ۱-۲-۳۴۶؛ ۱-۲-۳۴۷؛ ۱-۲-۳۴۸؛ ۱-۲-۳۴۹؛ ۱-۲-۳۵۰؛ ۱-۲-۳۵۱؛ ۱-۲-۳۵۲؛ ۱-۲-۳۵۳؛ ۱-۲-۳۵۴؛ ۱-۲-۳۵۵؛ ۱-۲-۳۵۶؛ ۱-۲-۳۵۷؛ ۱-۲-۳۵۸؛ ۱-۲-۳۵۹؛ ۱-۲-۳۶۰؛ ۱-۲-۳۶۱؛ ۱-۲-۳۶۲؛ ۱-۲-۳۶۳؛ ۱-۲-۳۶۴؛ ۱-۲-۳۶۵؛ ۱-۲-۳۶۶؛ ۱-۲-۳۶۷؛ ۱-۲-۳۶۸؛ ۱-۲-۳۶۹؛ ۱-۲-۳۷۰؛ ۱-۲-۳۷۱؛ ۱-۲-۳۷۲؛ ۱-۲-۳۷۳؛ ۱-۲-۳۷۴؛ ۱-۲-۳۷۵؛ ۱-۲-۳۷۶؛ ۱-۲-۳۷۷؛ ۱-۲-۳۷۸؛ ۱-۲-۳۷۹؛ ۱-۲-۳۸۰؛ ۱-۲-۳۸۱؛ ۱-۲-۳۸۲؛ ۱-۲-۳۸۳؛ ۱-۲-۳۸۴؛ ۱-۲-۳۸۵؛ ۱-۲-۳۸۶؛ ۱-۲-۳۸۷؛ ۱-۲-۳۸۸؛ ۱-۲-۳۸۹؛ ۱-۲-۳۹۰؛ ۱-۲-۳۹۱؛ ۱-۲-۳۹۲؛ ۱-۲-۳۹۳؛ ۱-۲-۳۹۴؛ ۱-۲-۳۹۵؛ ۱-۲-۳۹۶؛ ۱-۲-۳۹۷؛ ۱-۲-۳۹۸؛ ۱-۲-۳۹۹؛ ۱-۲-۴۰۰؛ ۱-۲-۴۰۱؛ ۱-۲-۴۰۲؛ ۱-۲-۴۰۳؛ ۱-۲-۴۰۴؛ ۱-۲-۴۰۵؛ ۱-۲-۴۰۶؛ ۱-۲-۴۰۷؛ ۱-۲-۴۰۸؛ ۱-۲-۴۰۹؛ ۱-۲-۴۱۰؛ ۱-۲-۴۱۱؛ ۱-۲-۴۱۲؛ ۱-۲-۴۱۳؛ ۱-۲-۴۱۴؛ ۱-۲-۴۱۵؛ ۱-۲-۴۱۶؛ ۱-۲-۴۱۷؛ ۱-۲-۴۱۸؛ ۱-۲-۴۱۹؛ ۱-۲-۴۲۰؛ ۱-۲-۴۲۱؛ ۱-۲-۴۲۲؛ ۱-۲-۴۲۳؛ ۱-۲-۴۲۴؛ ۱-۲-۴۲۵؛ ۱-۲-۴۲۶؛ ۱-۲-۴۲۷؛ ۱-۲-۴۲۸؛ ۱-۲-۴۲۹؛ ۱-۲-۴۳۰؛ ۱-۲-۴۳۱؛ ۱-۲-۴۳۲؛ ۱-۲-۴۳۳؛ ۱-۲-۴۳۴؛ ۱-۲-۴۳۵؛ ۱-۲-۴۳۶؛ ۱-۲-۴۳۷؛ ۱-۲-۴۳۸؛ ۱-۲-۴۳۹؛ ۱-۲-۴۴۰؛ ۱-۲-۴۴۱؛ ۱-۲-۴۴۲؛ ۱-۲-۴۴۳؛ ۱-۲-۴۴۴؛ ۱-۲-۴۴۵؛ ۱-۲-۴۴۶؛ ۱-۲-۴۴۷؛ ۱-۲-۴۴۸؛ ۱-۲-۴۴۹؛ ۱-۲-۴۵۰؛ ۱-۲-۴۵۱؛ ۱-۲-۴۵۲؛ ۱-۲-۴۵۳؛ ۱-۲-۴۵۴؛ ۱-۲-۴۵۵؛ ۱-۲-۴۵۶؛ ۱-۲-۴۵۷؛ ۱-۲-۴۵۸؛ ۱-۲-۴۵۹؛ ۱-۲-۴۶۰؛ ۱-۲-۴۶۱؛ ۱-۲-۴۶۲؛ ۱-۲-۴۶۳؛ ۱-۲-۴۶۴؛ ۱-۲-۴۶۵؛ ۱-۲-۴۶۶؛ ۱-۲-۴۶۷؛ ۱-۲-۴۶۸؛ ۱-۲-۴۶۹؛ ۱-۲-۴۷۰؛ ۱-۲-۴۷۱؛ ۱-۲-۴۷۲؛ ۱-۲-۴۷۳؛ ۱-۲-۴۷۴؛ ۱-۲-۴۷۵؛ ۱-۲-۴۷۶؛ ۱-۲-۴۷۷؛ ۱-۲-۴۷۸؛ ۱-۲-۴۷۹؛ ۱-۲-۴۸۰؛ ۱-۲-۴۸۱؛ ۱-۲-۴۸۲؛ ۱-۲-۴۸۳؛ ۱-۲-۴۸۴؛ ۱-۲-۴۸۵؛ ۱-۲-۴۸۶؛ ۱-۲-۴۸۷؛ ۱-۲-۴۸۸؛ ۱-۲-۴۸۹؛ ۱-۲-۴۹۰؛ ۱-۲-۴۹۱؛ ۱-۲-۴۹۲؛ ۱-۲-۴۹۳؛ ۱-۲-۴۹۴؛ ۱-۲-۴۹۵؛ ۱-۲-۴۹۶؛ ۱-۲-۴۹۷؛ ۱-۲-۴۹۸؛ ۱-۲-۴۹۹؛ ۱-۲-۵۰۰؛ ۱-۲-۵۰۱؛ ۱-۲-۵۰۲؛ ۱-۲-۵۰۳؛ ۱-۲-۵۰۴؛ ۱-۲-۵۰۵؛ ۱-۲-۵۰۶؛ ۱-۲-۵۰۷؛ ۱-۲-۵۰۸؛ ۱-۲-۵۰۹؛ ۱-۲-۵۱۰؛ ۱-۲-۵۱۱؛ ۱-۲-۵۱۲؛ ۱-۲-۵۱۳؛ ۱-۲-۵۱۴؛ ۱-۲-۵۱۵؛ ۱-۲-۵۱۶؛ ۱-۲-۵۱۷؛ ۱-۲-۵۱۸؛ ۱-۲-۵۱۹؛ ۱-۲-۵۲۰؛ ۱-۲-۵۲۱؛ ۱-۲-۵۲۲؛ ۱-۲-۵۲۳؛ ۱-۲-۵۲۴؛ ۱-۲-۵۲۵؛ ۱-۲-۵۲۶؛ ۱-۲-۵۲۷؛ ۱-۲-۵۲۸؛ ۱-۲-۵۲۹؛ ۱-۲-۵۳۰؛ ۱-۲-۵۳۱؛ ۱-۲-۵۳۲؛ ۱-۲-۵۳۳؛ ۱-۲-۵۳۴؛ ۱-۲-۵۳۵؛ ۱-۲-۵۳۶؛ ۱-۲-۵۳۷؛ ۱-۲-۵۳۸؛ ۱-۲-۵۳۹؛ ۱-۲-۵۴۰؛ ۱-۲-۵۴۱؛ ۱-۲-۵۴۲؛ ۱-۲-۵۴۳؛ ۱-۲-۵۴۴؛ ۱-۲-۵۴۵؛ ۱-۲-۵۴۶؛ ۱-۲-۵۴۷؛ ۱-۲-۵۴۸؛ ۱-۲-۵۴۹؛ ۱-۲-۵۵۰؛ ۱-۲-۵۵۱؛ ۱-۲-۵۵۲؛ ۱-۲-۵۵۳؛ ۱-۲-۵۵۴؛ ۱-۲-۵۵۵؛ ۱-۲-۵۵۶؛ ۱-۲-۵۵۷؛ ۱-۲-۵۵۸؛ ۱-۲-۵۵۹؛ ۱-۲-۵۶۰؛ ۱-۲-۵۶۱؛ ۱-۲-۵۶۲؛ ۱-۲-۵۶۳؛ ۱-۲-۵۶۴؛ ۱-۲-۵۶۵؛ ۱-۲-۵۶۶؛ ۱-۲-۵۶۷؛ ۱-۲-۵۶۸؛ ۱-۲-۵۶۹؛ ۱-۲-۵۷۰؛ ۱-۲-۵۷۱؛ ۱-۲-۵۷۲؛ ۱-۲-۵۷۳؛ ۱-۲-۵۷۴؛ ۱-۲-۵۷۵؛ ۱-۲-۵۷۶؛ ۱-۲-۵۷۷؛ ۱-۲-۵۷۸؛ ۱-۲-۵۷۹؛ ۱-۲-۵۸۰؛ ۱-۲-۵۸۱؛ ۱-۲-۵۸۲؛ ۱-۲-۵۸۳؛ ۱-۲-۵۸۴؛ ۱-۲-۵۸۵؛ ۱-۲-۵۸۶؛ ۱-۲-۵۸۷؛ ۱-۲-۵۸۸؛ ۱-۲-۵۸۹؛ ۱-۲-۵۹۰؛ ۱-۲-۵۹۱؛ ۱-۲-۵۹۲؛ ۱-۲-۵۹۳؛ ۱-۲-۵۹۴؛ ۱-۲-۵۹۵؛ ۱-۲-۵۹۶؛ ۱-۲-۵۹۷؛ ۱-۲-۵۹۸؛ ۱-۲-۵۹۹؛ ۱-۲-۶۰۰؛ ۱-۲-۶۰۱؛ ۱-۲-۶۰۲؛ ۱-۲-۶۰۳؛ ۱-۲-۶۰۴؛ ۱-۲-۶۰۵؛ ۱-۲-۶۰۶؛ ۱-۲-۶۰۷؛ ۱-۲-۶۰۸؛ ۱-۲-۶۰۹؛ ۱-۲-۶۱۰؛ ۱-۲-۶۱۱؛ ۱-۲-۶۱۲؛ ۱-۲-۶۱۳؛ ۱-۲-۶۱۴؛ ۱-۲-۶۱۵؛ ۱-۲-۶۱۶؛ ۱-۲-۶۱۷؛ ۱-۲-۶۱۸؛ ۱-۲-۶۱۹؛ ۱-۲-۶۲۰؛ ۱-۲-۶۲۱؛ ۱-۲-۶۲۲؛ ۱-۲-۶۲۳؛ ۱-۲-۶۲۴؛ ۱-۲-۶۲۵؛ ۱-۲-۶۲۶؛ ۱-۲-۶۲۷؛ ۱-۲-۶۲۸؛ ۱-۲-۶۲۹؛ ۱-۲-۶۳۰؛ ۱-۲-۶۳۱؛ ۱-۲-۶۳۲؛ ۱-۲-۶۳۳؛ ۱-۲-۶۳۴؛ ۱-۲-۶۳۵؛ ۱-۲-۶۳۶؛ ۱-۲-۶۳۷؛ ۱-۲-۶۳۸؛ ۱-۲-۶۳۹؛ ۱-۲-۶۴۰؛ ۱-۲-۶۴۱؛ ۱-۲-۶۴۲؛ ۱-۲-۶۴۳؛ ۱-۲-۶۴۴؛ ۱-۲-۶۴۵؛ ۱-۲-۶۴۶؛ ۱-۲-۶۴۷؛ ۱-۲-۶۴۸؛ ۱-۲-۶۴۹؛ ۱-۲-۶۵۰؛ ۱-۲-۶۵۱؛ ۱-۲-۶۵۲؛ ۱-۲-۶۵۳؛ ۱-۲-۶۵۴؛ ۱-۲-۶۵۵؛ ۱-۲-۶۵۶؛ ۱-۲-۶۵۷؛ ۱-۲-۶۵۸؛ ۱-۲-۶۵۹؛ ۱-۲-۶۶۰؛ ۱-۲-۶۶۱؛ ۱-۲-۶۶۲؛ ۱-۲-۶۶۳؛ ۱-۲-۶۶۴؛ ۱-۲-۶۶۵؛ ۱-۲-۶۶۶؛ ۱-۲-۶۶۷؛ ۱-۲-۶۶۸؛ ۱-۲-۶۶۹؛ ۱-۲-۶۷۰؛ ۱-۲-۶۷۱؛ ۱-۲-۶۷۲؛ ۱-۲-۶۷۳؛ ۱-۲-۶۷۴؛ ۱-۲-۶۷۵؛ ۱-۲-۶۷۶؛ ۱-۲-۶۷۷؛ ۱-۲-۶۷۸؛ ۱-۲-۶۷۹؛ ۱-۲-۶۸۰؛ ۱-۲-۶۸۱؛ ۱-۲-۶۸۲؛ ۱-۲-۶۸۳؛ ۱-۲-۶۸۴؛ ۱-۲-۶۸۵؛ ۱-۲-۶۸۶؛ ۱-۲-۶۸۷؛ ۱-۲-۶۸۸؛ ۱-۲-۶۸۹؛ ۱-۲-۶۹۰؛ ۱-۲-۶۹۱؛ ۱-۲-۶۹۲؛ ۱-۲-۶۹۳؛ ۱-۲-۶۹۴؛ ۱-۲-۶۹۵؛ ۱-۲-۶۹۶؛ ۱-۲-۶۹۷؛ ۱-۲-۶۹۸؛ ۱-۲-۶۹۹؛ ۱-۲-۷۰۰؛ ۱-۲-۷۰۱؛ ۱-۲-۷۰۲؛ ۱-۲-۷۰۳؛ ۱-۲-۷۰۴؛ ۱-۲-۷۰۵؛ ۱-۲-۷۰۶؛ ۱-۲-۷۰۷؛ ۱-۲-۷۰۸؛ ۱-۲-۷۰۹؛ ۱-۲-۷۱۰؛ ۱-۲-۷۱۱؛ ۱-۲-۷۱۲؛ ۱-۲-۷۱۳؛ ۱-۲-۷۱۴؛ ۱-۲-۷۱۵؛ ۱-۲-۷۱۶؛ ۱-۲-۷۱۷؛ ۱-۲-۷۱۸؛ ۱-۲-۷۱۹؛ ۱-۲-۷۲۰؛ ۱-۲-۷۲۱؛ ۱-۲-۷۲۲؛ ۱-۲-۷۲۳؛ ۱-۲-۷۲۴؛ ۱-۲-۷۲۵؛ ۱-۲-۷۲۶؛ ۱-۲-۷۲۷؛ ۱-۲-۷۲۸؛ ۱-۲-۷۲۹؛ ۱-۲-۷۳۰؛ ۱-۲-۷۳۱؛ ۱-۲-۷۳۲؛ ۱-۲-۷۳۳؛ ۱-۲-۷۳۴؛ ۱-۲-۷۳۵؛ ۱-۲-۷۳۶؛ ۱-۲-۷۳۷؛ ۱-۲-۷۳۸؛ ۱-۲-۷۳۹؛ ۱-۲-۷۴۰؛ ۱-۲-۷۴۱؛ ۱-۲-۷۴۲؛ ۱-۲-۷۴۳؛ ۱-۲-۷۴۴؛ ۱-۲-۷۴۵؛ ۱-۲-۷۴۶؛ ۱-۲-۷۴۷؛ ۱-۲-۷۴۸؛ ۱-۲-۷۴۹؛ ۱-۲-۷۵۰؛ ۱-۲-۷۵۱؛ ۱-۲-۷۵۲؛ ۱-۲-۷۵۳؛ ۱-۲-۷۵۴؛ ۱-۲-۷۵۵؛ ۱-۲-۷۵۶؛ ۱-۲-۷۵۷؛ ۱-۲-۷۵۸؛ ۱-۲-۷۵۹؛ ۱-۲-۷۶۰؛ ۱-۲-۷۶۱؛ ۱-۲-۷۶۲؛ ۱-۲-۷۶۳؛ ۱-۲-۷۶۴؛ ۱-۲-۷۶۵؛ ۱-۲-۷۶۶؛ ۱-۲-۷۶۷؛ ۱-۲-۷۶۸؛ ۱-۲-۷۶۹؛ ۱-۲-۷۷۰؛ ۱-۲-۷۷۱؛ ۱-۲-۷۷۲؛ ۱-۲-۷۷۳؛ ۱-۲-۷۷۴؛ ۱-۲-۷۷۵؛ ۱-۲-۷۷۶؛ ۱-۲-۷۷۷؛ ۱-۲-۷۷۸؛ ۱-۲-۷۷۹؛ ۱-۲-۷۸۰؛ ۱-۲-۷۸۱؛ ۱-۲-۷۸۲؛ ۱-۲-۷۸۳؛ ۱-۲-۷۸۴؛ ۱-۲-۷۸۵؛ ۱-۲-۷۸۶؛ ۱-۲-۷۸۷؛ ۱-۲-۷۸۸؛ ۱-۲-۷۸۹؛ ۱-۲-۷۹۰؛ ۱-۲-۷۹۱؛ ۱-۲-۷۹۲؛ ۱-۲-۷۹۳؛ ۱-۲-۷۹۴؛ ۱-۲-۷۹۵؛ ۱-۲-۷۹۶؛ ۱-۲-۷۹۷؛ ۱-۲-۷۹۸؛ ۱-۲-۷۹۹؛ ۱-۲-۸۰۰؛ ۱-۲-۸۰۱؛ ۱-۲-۸۰۲؛ ۱-۲-۸۰۳؛ ۱-۲-۸۰۴؛ ۱-۲-۸۰۵؛ ۱-۲-۸۰۶؛ ۱-۲-۸۰۷؛ ۱-۲-۸۰۸؛ ۱-۲-۸۰۹؛ ۱-۲-۸۱۰؛ ۱-۲-۸۱۱؛ ۱-۲-۸۱۲؛ ۱-۲-۸۱۳؛ ۱-۲-۸۱۴؛ ۱-۲-۸۱۵؛ ۱-۲-۸۱۶؛ ۱-۲-۸۱۷؛ ۱-۲-۸۱۸؛ ۱-۲-۸۱۹؛ ۱-۲-۸۲۰؛ ۱-۲-۸۲۱؛ ۱-۲-۸۲۲؛ ۱-۲-۸۲۳؛ ۱-۲-۸۲۴؛ ۱-۲-۸۲۵؛ ۱-۲-۸۲۶؛ ۱-۲-۸۲۷؛ ۱-۲-۸۲۸؛ ۱-۲-۸۲۹؛ ۱-۲-۸۳۰؛ ۱-۲-۸۳۱؛ ۱-۲-۸۳۲؛ ۱-۲-۸۳۳؛ ۱-۲-۸۳۴؛ ۱-۲-۸۳۵؛ ۱-۲-۸۳۶؛ ۱-۲-۸۳۷؛

۵- راهبردهای کلان

- ۱- استقرار نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی بر اساس مبانی نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی (تمام اهداف)
- ۲- نهادینه کردن نگاه یکپارچه به فرآیند تعلیم و تربیت با رویکرد فرهنگی- تربیتی در کلیه مؤلفه های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف های ۱، ۲، ۴، ۵ و ۶)
- ۳- ابتناء فرایند طراحی، تدوین و اجرای اسناد تحولی زیر نظام ها (شامل برنامه درسی ملی، تربیت معلم و تأمین منابع انسانی- رهبری و مدیریت- تأمین و تخصیص منابع مالی، تأمین فضا، تجهیزات و فن آوری- پژوهش و ارزشیابی) و برنامه های کوتاه مدت و میان مدت بر مبانی نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و مفاد سند تحول راهبردی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶)
- ۴- توسعه و نهادینه کردن عدالت آموزشی و تربیتی در مناطق مختلف کشور و تقویت آموزش و پرورش مناطق مرزی با تأکید بر توانمند سازی معلمان و دانش آموزان این مناطق با تمرکز بر کیفیت فرصت های تربیتی هماهنگ با نظام معیار اسلامی.
- ۵- تقویت و نهادینه سازی مشارکت اثر بخش و مسئولیت پذیری مردم و نهادهای اقتصادی، مدیریت شهری و بنیادهای عام المنفعه در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف های ۲، ۳ و ۷)
- ۶- گسترش و تعمیق فرهنگ پژوهش و ارزشیابی، خلاقیت و نوآوری، نظریه پردازی و مستندسازی تجربیات علمی- تربیتی بومی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف های ۴، ۲، ۱ و ۸)
- ۷- تقویت نگاه فناورانه و بهره مندی هوشمندانه از فناوری های نوین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر نظام معیار اسلامی (هدف های ۳، ۲، ۱ و ۷)
- ۸- تعامل اثربخش و فعال نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با سایر نهادها و دستگاه های مرتبط به ویژه نهاد خانواده و رسانه با تأکید بر کاهش مرزهای تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی. (هدف های ۱ و ۷)
- ۹- استقرار نظام مدیریت اثربخش، کارآمد، مسئولیت پذیر و پاسخ گو (به ویژه مدیریت منابع انسانی) و بستر سازی برای استقرار نظام کارآمد منابع و مصارف در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف های ۲، ۶، ۴ و ۷)

- ۱۰- ارتقای جایگاه نظام تعلیم و تربیت کشور به عنوان مهمترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و اعمال سیاست های مصوب و هدایت و نظارت بر آن (از مهد کودک، پیش دبستانی تا دانشگاه) به عنوان امر حاکمیتی با توسعه مشارکت همگانی (هدف های ۲، ۴، ۸)
- ۱۱- ارتقاء معرفت و بصیرت دینی برای رشد و تعالی معنوی و اخلاقی معلمان و متربیان و تلاش برای ارتقاء معنوی خانواده (هدف های ۱، ۴، ۷)
- ۱۲- بازنگری و بازسازی ساختارها و رویه ها و روش ها در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف های ۳، ۲، ۱ و ۷)
- ۱۳- ارتقاء کیفیت آموزشی و تربیتی مراکز تربیت معلم (دانشگاه ویژه فرهنگیان) به منظور توسعه مستمر شایستگی ها و توانمندی های تربیتی- علمی و حرفه ای فرهنگیان. (هدف های ۴ و ۵ و ۷)
- ۱۴- توسعه ظرفیت ها و توانمندی های آموزشی و پرورش برای حضور فعال و سازنده در صحنه های بین المللی و منطقه ای در راستای تحقق اهداف و مأموریت های مندرج در قانون اساسی و سند چشم انداز و رهنمودهای مقام معظم رهبری (هدف های ۲ و ۷ و ۸)

۶- هدف های عملیاتی و راه کارها

هدف های عملیاتی و راهکارهای ذیل آنها، لزوماً از تناظر یک به یک با هدف های کلان برخوردار نیستند. از این رو، برخی هدف های عملیاتی و نیز راهکارهای ذیل یک هدف کلان، ممکن است با هدف های کلان دیگری نیز مرتبط باشند. با توجه به این گونه ارتباطها، هر راهکار، برای هدفی که ذیل آن آمده است، جنبه اصلی و برای برخی هدف های دیگر جنبه مکمل دارند. به هنگام عملیاتی کردن احکام این سند، لازم است با نگاه تلفیقی و یک پارچه در تدوین برنامه های میان مدت و کوتاه مدت این گونه پیوستگی ها مورد توجه قرار گیرد.

۱- پرورش تربیت یافتنی که:

- دین اسلام را حق دانسته و آن را به عنوان نظام معیاری شناسد و به آن باور دارند و آگاهند و آزادانه جهت تکوین و تعالی اخلاقی خود دوست یابی به مرتبه ای از حیات طیب، از آن تبعیت می نمایند و به رعایت احکام دین و موازین اخلاقی مقید هستند.

- ازدانش های پایه و عمومی سازگار با نظام معیار اسلامی، هم چنین از شایستگی تفکر، درک و کشف پدیده ها و رویدادها به عنوان آیات الهی و تجلی فاعلیت خداوند در خلقت و نیز، دانش، سبب و مهارت و روحیه ی موجهی علمی و فناورانه با مسائل فردی و اجتماعی برخوردارند.

- با درک مفاهیم اقتصادی در چارچوب نظام معیار اسلامی، از شایستگی سامان دهی به هويت خود از طریق کار و تلاش و روحیه ی کار آفرینی، انضباط مالی، مصرف بهینه و دوری از اسراف و تبذیر برخوردارند و با رعایت وجدان، عدالت و انصاف در روابط با دیگران در فعالیت های اقتصادی در مقیاس خانوادگی، ملی و جهانی مشارکت می نمایند.

^۱ راهکار: راههایی برای عملیاتی کردن راهبردها و اهداف می باشند که در قالب برنامه عملیاتی، طرح عملیاتی یا پروژه انجام می شود.

- با درک مفاهیم اجتماعی و سیاسی و اندیشه‌ورزی در آن، شایستگی رویارویی مؤلفه و خردمندانه با تحولات اجتماعی و سیاسی را کسب می‌کنند و با رعایت وحدت و تفاهم ملی، در دفاع از عزت و اقتدار ملی می‌کوشند و با روحیه مسئولیت‌پذیری و تعالی‌خواهی و برخوردار از مهارت‌های ارتباطی، در حیات اجتماعی (در سطوح محلی تا جهانی) با رعایت اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی، مشارکت مؤثر دارند.

- با درک مفاهیم بهداشت فردی و اجتماعی و مسائل زیست بوم طبیعی و شهری، شایستگی حفظ و ارتقای سلامت فردی و بهداشت محیطی را کسب می‌کنند و با گرایش به ورزش و تفریحات سالم فردی و گروهی، به نیازهای جسمی و روانی خود و جامعه بر اساس اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی، پاسخ می‌دهند.

- با قدرشناسی و درک زیباشناسی آفرینش الهی و مصنوعات هنرمندان بشری، درک مفاهیم فرهنگی و میان‌فرهنگی و بهره‌گیری از قدرت تحلیل، مهارت‌های اولیه در خلق آثار فرهنگی و هنری را به دست می‌آورند و برای حفظ و تعالی میراث فرهنگی، تمدنی و هنری در سطح ملی و جهانی بر اساس نظام معیار اسلامی می‌کوشند. (هدف کلان ۱ و ۲ و ۸)

راهکار ۱/۱- طراحی، تدوین و اجرای برنامه درسی ملی بر اساس اسناد تحول راهبردی و بازتولید برنامه‌های درسی موجود با تأکید بر:

- الف- متناسب سازی حجم و محتوی کتب درسی با توانمندی‌ها و ویژگی‌های متریبان
  - ب- کاهش عناوین و ساعات آموزشی.
  - ج- حاکمیت رویکرد فرهنگی- تربیتی در تولید محتوی و تقویت شایستگی‌های پایه‌ی متریبان.
  - د- بهره‌مندی فزونتر از روش‌های فعال و خلاق و تعالی بخش.
  - ه- بهره‌گیری از تجهیزات و فناوری‌های نوین آموزشی و تربیتی.
  - و- توجه بیشتر به تفاوت‌های فردی به ویژه هویت جنسیتی متریبان و تفاوت‌های شهری و روستایی.
- راهکار ۱/۲- تدوین برنامه‌های عملیاتی لازم در راستای ترویج، تقویت مستمر و تحکیم فضائل اخلاقی در محیط‌های تربیتی و در بین متریبان، با استفاده از تمام ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی با تأکید بر اولویت کرامت نفس و صداقت و نظم و فضیلت حیا و عفت، مسئولیت‌پذیری.

- راهکار ۱/۳- ایجاد انس با قرآن در متریان و توسعه‌ی فرهنگ و سواد قرآنی با اصلاح برنامه‌ها و توانمند سازی مربیان در راستای تقویت مهارت روخوانی و روان خوانی در دوره ابتدایی، آشنایی با مفاهیم کلیدی قرآن در دوره اول متوسطه، آموزش معارف قرآنی در دوره دوم متوسطه بر اساس منشور توسعه فرهنگ قرآنی.
- راهکار ۱/۴- ایجاد ساز و کارهای ترویج و نهادینه سازی فرهنگ ولایت مداری، تولی و تبری، امر به معروف و نهی از منکر، روحیه جهادی و انتظار(زمینه سازی برای استقرار دولت عدل مهدوی(عج)) با تأکید بر بهره گیری از ظرفیت حوزه های علمیه و نقش اسوه ای معلمان و اصلاح روش ها.
- راهکار ۱/۵- توسعه و نهادینه سازی فرهنگ اقامه نماز در مدرسه با تأکید بر تقویت شناخت و باور متریان، جلب همکاری خانواده ها، مشارکت فعال مدیران و معلمان، ساخت و تجهیز نمازخانه در تمام مدارس، ایجاد جذابیت و نشاط در نمازخانه و اصلاح برنامه زمانی مدرسه.
- راهکار ۱/۶- تدوین و اجرای سیاست ها و راه کارهای پرورش و نگهداشت سرمایه انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی، همسو با شایستگی های موردنیاز برای اجرای برنامه درسی ملی.
- راهکار ۱/۷- تقویت آموزش زبان های فارسی (اصلی) و عربی در چارچوب بخش الزامی برنامه ی درسی، برای تقویت و تحکیم هویت اسلامی و ایرانی.
- راهکار ۱/۸- ارائه ی آموزش زبان خارجی در چارچوب بخش انتخابی (نیمه تجویزی) برنامه ی درسی، با رعایت اصل تثبیت تقویت و هویت اسلامی- ایرانی با تأکید بر اصلاح و تحول در روش های آموزشی.
- راهکار ۱/۹- کاهش تعداد رشته ها و دروس تربیت فنی و حرفه ای و کاردانش در چارچوب هدف های تربیت رسمی عمومی و هم سو با رویکرد «تخصص گرایی نرم» و متناسب با ویژگی های متریان و نیازهای جامعه.
- راهکار ۱/۱۰- ایجاد ساز و کار برای تقویت انسجام اجتماعی و وحدت ملی و احیای هویت افتخارآمیز اسلامی- ایرانی در متریان و مربیان با تأکید بر:
- آموزش و اجرای سرود ملی و به اهتزاز درآوردن پرچم جمهوری اسلامی ایران در تمام مدارس.
  - تقویت مهارت ارتباطات بین فردی و برگزاری اردوهای مشترک بین متریان از اقوام و فرهنگ های مختلف کشور.

- تقویت روحیه تعاون و همکاری و کارگروهی بین متریان و پرهیز از ایجاد رقابت های ناسالم بین آنان با رعایت اصل واگذاری برخی از امور اجرایی مدارس به گروه های دانش آموزی، احترام به فرهنگ ها و گویش های مختلف، بازنگری فرایند ارزشیابی و امتیاز دهی فردی.
- راهکار ۱/۱۱- برنامه ریزی برای ارتقای سطح بهداشت فردی و اجتماعی متریان و نهادینه سازی فرهنگ بهداشت و سلامت در بین آنان با تأکید بر:
  - توجه به ارتقای بهداشت و سلامت فردی و اجتماعی و حفظ محیط زیست به عنوان یک رویکرد حاکم در فرایند برنامه ریزی و تولید منابع آموزشی
  - تشکیل پرونده بهداشت و سلامت برای تمام متریان و انجام واکسیناسیون به موقع با همکاری سازمان های ذیربط.
  - تدوین الگوهای بهداشتی برای متریان، مربیان و مدارس و واگذاری بخشی از بهداشت مدارس به متریان با نظارت و همکاری مربیان بهداشت و سایر معلمان.
- راهکار ۱/۱۲- حاکم کردن اصول، مبانی و معارف قرآنی در تدوین و طراحی برنامه های درسی، تولید محتوا و منابع آموزشی، با بهره گیری از ظرفیت حوزه های علمیه در برنامه های توسعه ی کوتاه مدت و بلندمدت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.
- راهکار ۱/۱۳- اتخاذ رویکرد تربیت هنری به عنوان جهت گیری فرا برنامه درسی و تلفیق آن با تمام موضوعات درسی و بهره گیری از آن در طراحی و ساخت فضاهای آموزشی و تربیتی برای پرورش قدرت تخیل و درک زیباشناسانه متریان با تأکید بر دوره ابتدایی.
- راهکار ۱/۱۴- ایجاد ساز و کارهای لازم برای حاکمیت گفتمان علمی در فرایند تعلیم و تربیت و بهره مندی از آخرین یافته های علمی و پژوهشی معتبر در طراحی و تدوین مواد آموزشی و تربیتی با تأکید تقویت روحیه پرسشگری، خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی و پرهیز از حافظه گرایی افراطی.

۲- تعمیق تربیت و آداب اسلامی، حکیم معارف قرآنی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش های انقلاب اسلامی (۱۸ و ۲۰)

- راهکار ۲/۱- بازنگری و اصلاح برنامه های درسی مبتنی بر رویکرد فرهنگی- تربیتی و تقویت و توسعه جنبه های تربیتی آنها به منظور فراهم آوردن زمینه تربیت پذیری متریان بر اساس فرهنگ اسلامی- ایرانی.
- راهکار ۲/۲- تعمیق تقوای الهی و مهارت خویشنداری، انتخابگری درست و تعالی بخش مستمر متریان با استفاده از فرصت ایام ا...، برگزاری مراسم آگاهی بخش و نشاط انگیز در اعیاد و وفیات، حضور فعال و مشارکت متریان در محافل، مجالس و اماکن مذهبی و تقویت انس با دعا و توسل.
- راهکار ۲/۳- تقویت شایستگی های اعتقادی، اخلاقی و حرفه ای مدیران و معلمان و تحکیم نقش اسوه ای و الگویی آنان و فراهم آوردن ساز و کارهای اجرایی برای مشارکت فعال و موثر ایشان در برنامه های تربیتی و فعالیت های پرورشی مدارس و واگذاری مسئولیت کلان تربیتی مدرسه به مدیران مدارس.
- راهکار ۲/۴- تقویت ایمان، بصیرت دینی و باور به ارزش های انقلاب اسلامی و توانمند سازی مربیان و متریان برای وفاداری و حمایت آگاهانه از این ارزش ها و مواجهه هوشمندانه با توطئه های دشمنان با استفاده از ظرفیت برنامه های آموزشی و تربیتی آموزش و پرورش و مشارکت سایر نهادها و دستگاه ها به ویژه حوزه های علمیه و حضور فعال و سازمان یافته متریان و مدارس در برنامه های سیاسی و اجتماعی و انقلابی.
- راهکار ۲/۵- ایجاد ساز و کارهای لازم برای تقویت آداب و سبک زندگی در تمام ساحت های تعلیم و تربیت بر اساس موازین و ارزش های اسلامی به عنوان رویکرد حاکم در فرایند طراحی، تدوین و اجرای برنامه های درسی و آموزشی.
- راهکار ۲/۶- طبقه بندی و متناسب سازی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی با مراحل رشد و ویژگی های متریان و اهداف و نیازهای نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.
- راهکار ۲/۷- استانداردسازی و تدوین شاخص های کیفی برای ارزیابی فعالیت های فرهنگی و تربیتی مدارس.
- راهکار ۲/۸- استفاده از ظرفیت برنامه های درسی، منابع آموزشی، شبکه های الکترونیکی، کتابخانه، فرصت اردوها و فعالیت های برون مدرسه به ویژه مساجد و کانون های مذهبی برای تقویت معرفت و باور به معارف الهی به ویژه اعتقاد به توحید و معاد و ولایت با رویکرد قرآنی، روایی و عقلانی در متریان.

۲- ترویج و تعمیق فرهنگ و حیا و عفاف در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۲۰۱)

راهکار ۳/۱- بازنگری و بازتولید برنامه ها و محتوای آموزشی و روش های تربیتی برای درون سازی، تعمیق و ترویج فرهنگ حیا، عفاف، پوشش و حجاب و استفاده از ظرفیت برگزاری جشن تکلیف با مشارکت خانواده ها.

راهکار ۳/۲- ارائه خدمات مشاوره ی تربیتی در کلیه سطوح تحصیلی برای افزایش سلامت نوجوانی؛ بهداشت بلوغ؛ پیشگیری، مصون سازی و از بین بردن زمینه های بروز رفتارهای پرخطر و رفع موانع و فراهم آوردن زمینه حضور فعال و تعالی جویانه متریان در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی.

راهکار ۳/۳- اضافه نمودن درس مدیریت خانواده به جدول برنامه ی درسی دوره متوسطه در تمامی رشته ها و برای تمام متریان.

راهکار ۳/۴- ایجاد ساز و کارهای لازم برای هماهنگی رسانه ها و تولید کنندگان کتب و مواد آموزشی، لوازم التحریر و تجهیزات آموزشی و تربیتی برای نهادینه سازی فرهنگ عفاف و حجاب در بین متریان با مشارکت و همکاری دستگاه های ذیربط.

راهکار ۳/۵- طراحی و ارائه الگوهای لباس و پوشش مناسب، زیبا و آراسته مبتنی بر فرهنگ اسلامی - ایرانی برای مریان و متریان پسر و دختر در راستای تقویت هویت ملی ایشان.

۴- تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی ها و مهارت های خانواده در ایفای نقش تربیتی متناسب با اقتضات جامعه صالح اسلامی (۵۰۲)

راهکار ۴/۱- کمک به ترویج و تعمیق سواد رسانه ای میان خانواده ها و متریان و آموزش آنان برای بهره برداری مناسب از محیط نوظهور یادگیری و مدیریت بهینه ی محیط رسانه ای در چارچوب نظام معیار اسلامی .

راهکار ۴/۲- ایجاد ساز و کارهای لازم برای هماهنگی و همسویی مدرسه، رسانه و خانواده با هم و با اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و تدوین اصول راهنما و پودمان های آموزشی برای تبیین نقش آنها در تأمین پیش نیازهای ورود کودک به مدرسه.

راهکار ۴/۳- تدوین برنامه ی جامع مشارکت میان خانواده و نهادهای آموزشی و تربیتی برای تقویت فرهنگ تربیتی خانواده ها و تحقق شایستگی های پایه در متریان.

راهکار ۴/۴- افزایش میزان مشارکت خانواده ها در فعالیت های آموزشی و تربیتی مدرسه، برگزاری دوره های آموزشی اثربخش، ارائه خدمات مشاوره ای به خانواده های آسیب پذیر و آسیب زا برای همسو سازی اهداف و روش های تربیتی خانواده و مدرسه.

۵- اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۲۰۱)

راهکار ۵/۱- اصلاح برنامه های درسی و غنی سازی محتوای رشته علوم انسانی و دروس علوم انسانی سایر رشته ها مبتنی بر آموزه های وحیانی و معارف اسلامی و یافته های معتبر کرسی های نظریه پردازی با مشارکت حوزه های علمیه، دانشگاه فرهنگیان و سایر دانشگاه ها و مراکز علمی و پژوهشی.

راهکار ۵/۲- اصلاح ضوابط و ایجاد انگیزه برای جذب استعداد های برتر به رشته های علوم انسانی در دوره متوسطه متناسب با نیاز جامعه.

راهکار ۵/۳- جذب معلمان و مربیان توانمند و دارای شایستگی های اعتقادی، اخلاقی و حرفه ای و اصلاح رویکرد آموزشی، روش های تدریس و ارزشیابی دروس علوم انسانی به ویژه قرآن، دینی و عربی برای افزایش کارآمدی و جذابیت آنها.

۶- تنوع بخشی بر محیط های یادگیری در فرایند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۸۰۳۰۱)

راهکار ۶/۱- ایجاد خانه های علم و فناوری در هر یک از شهرستان ها تا پایان برنامه ششم توسعه کشور به منظور فراهم آوردن زمینه مشاهده و تجربه فزون تر متریان و عینی کردن محتوای آموزشی کتب درسی.

راهکار ۶/۲- ایجاد مراکز کارآفرینی و مهارت آموزی در استان های کشور ویژه متریان دوره متوسطه تا پایان برنامه پنجم توسعه و جذب متریان و مربیان با استعداد های برتر و خلاق و حمایت مادی و معنوی از ایشان.

راهکار ۶/۳- ایجاد، توسعه و غنی سازی واحد اطلاعات و منابع یادگیری^۱ در سطح مدرسه با بهره گیری هوشمندانه و بهینه از فناوری های جدید و فراهم آوردن زمینه استفاده مناسب مریبان و متریبان در برنامه های درسی و آموزشی.

راهکار ۶/۴- تقویت و توسعه تعاملات نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با جامعه و سایر دستگاه ها و نهادها از طریق گسترش ساختار تلفیقی و مسأله محور در طراحی و اجرای برنامه های درسی.

راهکار ۶/۵- ساماندهی و مدیریت بر فعالیت های موسسات آموزشگاه آزاد وابسته به وزارت آموزش و پرورش، بازرنگری و بازتولید محتوای برنامه های آموزشی آنها همسو با اهداف و برنامه های تحولی آموزش و پرورش و نظارت و ارزیابی مستمر از عملکرد آنان و هماهنگی و همکاری با دستگاه های ذیربط برای ایجاد همسویی سایر آموزشگاه های آزاد با اهداف و برنامه های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

۷- افزایش مشارکت نظام تربیت رسمی عمومی در رشد و تعالی کشور به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی و اجتماعی و معنوی (۷ و ۲)

راهکار ۷/۱- فراهم آوردن ساز و کارهای قانونی برای حضور فعال و موثر نظام تربیت رسمی عمومی در نهادهای سیاست گذار و تصمیم ساز فرادستی به عنوان یکی از ارکان تعالی و پیشرفت همه جانبه و پایدار کشور.

راهکار ۷/۲- تبیین دستاوردهای علمی و فنی تمدن اسلامی- ایرانی در برنامه های درسی و آموزشی و تقویت باور و روحیه مسئولیت پذیری متریبان برای احیای مجدد این تمدن در راستای دستیابی به جامعه عدل مهدوی.

۸- تغییر نگرش به آموزش و پرورش به عنوان سازمان فراگیر و نیروی اثرگذار اجتماعی در خدمت اهداف رشد و سثق کشور (به ویژه اهداف فرهنگی و اجتماعی) و پاسخگویی مسئولانه خصوصاً به نیازهای مستحدث و فوریت های جامعه (۵۰۲)

راهکار ۸/۱- برگزاری دوره ها و اردوهای آموزشی و توجیهی برای آماده سازی مربیان و متربیان و بسیج امکانات جهت مشارکت فعال در برخورد با نیازهای فوری و عمومی جامعه (مانند بیماری های فراگیر، زلزله، رفع بیسوادی، حرکت های خیرخواهانه مردمی و انقلابی و ....).

راهکار ۸/۲- تبیین و تقویت جایگاه بنیادی دوره پیش دبستان و دبستان در جامعه و در مراکز سیاست گذار و تصمیم گیر برای تأمین و تخصیص امکانات و منابع مناسب آن.

راهکار ۸/۳- تعامل اثربخش با مراکز فرهنگی اجتماعی و استفاده از ظرفیت رسانه ها به ویژه رسانه ملی برای تبیین جایگاه نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در تولید سرمایه ی اجتماعی فرهنگی از منظر معارف اسلامی و جلوگیری از کوچک انگاری نقش آن در سرنوشت آینده کشور.

۹- افزایش مشارکت معلمان و متربیان در عرصه های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی با محوریت مدرسه (۵۰۲)

راهکار ۹/۱- ایجاد ساز و کارهای لازم برای تقویت جایگاه و منزلت فرهنگی و اجتماعی معلمان با اتکا به ظرفیت های درون و برون نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی؛ (از قبیل اعطای نشان، گرامیداشت معلمان ماندگار و ایثارگر، اعطای تسهیلات تحصیلات تکمیلی با رعایت ضوابط مربوط).

راهکار ۹/۲- بستر سازی برای حضور فعال متربیان در تشکل های رسمی و قانونی مرتبط با اتکا به ظرفیت های درون و برون آموزش و پرورش؛ (از قبیل بسیج دانش آموزی، کانون های علمی و فرهنگی و انجمن اسلامی دانش آموزان).

۱۰- افزایش نقش مدرسه بر عنوان یکی از کانون‌های اصلی پیشرفت محلی، به ویژه در ابعاد فرهنگی-اجتماعی (۱۳۹۵ و ۷)

راهکار ۱۰/۱- فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای ارتقای نقش مدرسه به نهاد الگو و کانون کسب تجربیات تربیتی محله و جلوه ای از جامعه صالح و حیات طیبه با تفویض اختیار و مسئولیت به آن و استانداردسازی تمام مولفه ها و عوامل درون مدرسه ای.

راهکار ۱۰/۲- فرصت سازی و ایجاد ساز و کارهای قانونی برای حضور فعال و مشارکت جویانه خانواده ها و سایر اقشار اجتماعی در محیط مدرسه با تدارک فرصت‌هایی مانند برگزاری دوره های آموزشی، جشنواره‌ها، همایش‌ها، نمایشگاه‌ها و ویژه ایشان.

راهکار ۱۰/۳- رصد کردن «برنامه‌ی درسی پنهان»^۱ با تجربیات یادگیری مثبت و منفی آن و نهادینه سازی تعاملات نهادهای رسمی و غیررسمی تربیتی و ایجاد همسویی میان اجزای این برنامه با اهداف فرهنگی و اجتماعی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

راهکار ۱۰/۴- نهادینه سازی و تقویت همکاری مدرسه با مراکز علمی و فرهنگی محله به ویژه مسجد و کانون‌های مذهبی و حوزه های علمیه و مشارکت فعال مدیران، معلمان و متربیان در برنامه های مرتبط محله و نیز حضور نظامند و اثربخش روحانیون توانمند و مبلغان مذهبی مجرب در مدرسه.

راهکار ۱۰/۵- برقراری ارتباط سازمان یافته مراکز علمی-پژوهشی با نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در سطح ملی و منطقه ای و بهره مندی از پشتیبانی علمی و تخصصی حوزه های علمیه و موسسات آموزش عالی به ویژه دانشکده‌های علوم قرآنی، علوم تربیتی و روانشناسی در مدارس.

^۱ - برنامه درسی پنهان Hidden Curclum

۱۱- تأمین و بطل عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیتی دارای کفایت مناسب با توجه به تفاوت‌های دختران و پسران، برای آحاد جمعیت لازم‌التعلیم کشور

(۷۵ و ۳)

راهکار ۱۱/۱- تعمیم آموزش‌های پیش دبستانی به ویژه در مناطق محروم و نیازمند با مشارکت بخش غیردولتی و با تأکید بر آموزش‌های قرآنی و تربیت بدنی و اجتماعی در این مراکز.

راهکار ۱۱/۲- برنامه ریزی و تمهید مقدمات برای پوشش کامل دوره آموزش عمومی و برخوردار از کیفیت مناسب.

راهکار ۱۱/۳- بومی‌سازی و اجرای برنامه‌ی «آموزش برای همه»^۱ در چارچوب نظام معیار اسلامی.

راهکار ۱۱/۴- توانمندسازی متریان ساکن در مناطق محروم، روستاها، حاشیه‌ی شهرها، عشایر کوچ‌رو و هم‌چنین مناطق دوزبانه و با نیازهای ویژه، با تأکید بر ایجاد فرصت‌های آموزشی متنوع و با کیفیت مناسب، و استفاده از فناوری‌های نوین.

راهکار ۱۱/۵- اولویت بخشی به تأمین و تخصیص منابع، تربیت نیروی انسانی کارآمد، تدوین برنامه برای رشد، توانمندسازی، ادامه تحصیل و حمایت مادی و معنوی متریان مناطق محروم و مرزی.

راهکار ۱۱/۶- ایجاد سازوکارهای قانونی و اجرایی برای ریشه‌کنی بیسوادی در جامعه (در سنین ۴۹-۱۰ سال) با مشارکت و همکاری تمام دستگاه‌های ذیربط.

راهکار ۱۱/۷- اختصاص ۱۰ تا ۲۰ درصد از برنامه‌های درسی و آموزشی به نیازها و شرایط فرهنگی، اقتصادی، اقلیمی و جغرافیایی استان‌ها به ویژه مناطق روستایی و عشایری با رعایت استانداردهای ارتقای کیفیت و تقویت هویت اسلامی- ایرانی متریان و در چارچوب سیاست‌های کلی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

^۱- برنامه آموزش برای همه (EFA) یکی از برنامه‌های توسعه بخش آموزش و پرورش است که در سال ۲۰۰۰ میلادی در مجمع جهانی آموزش در شهر داکار کشور سنگال مورد تعهد ۱۶۴ کشور عضو سازمان یونسکو اجرای آن را تعهد کرده‌اند. هدف از اجرای آن توسعه کمی و کیفی آموزش عمومی بر اساس ۱۸ شاخص مورد اجماع کشورهای عضو است. این برنامه تا سال ۲۰۱۵ ادامه خواهد یافت و کلیه کشورها از جمله جمهوری اسلامی ایران متعهد شدند زمینه تحقق اهداف مربوطه را فراهم سازند.

۱۲- تنوع بخشی در ارائه خدمات و فرصت های تربیتی متناسب با مصالح جامعه، نیاز به علائق متریان در راستای تکوین هویت اختصاصی ایشان (۲ و ۳ و ۷)

راهکار ۱۲/۱- تعمیم و توسعه «آموزش فراگیر» و ایجاد تنوع در فرصت های تربیتی در مراکز برای پاسخ گوئی به نیازهای متنوع متریان به ویژه دانش آموزان دارای نیازهای ویژه (جز در موارد خاص و ضروری).

راهکار ۱۲/۲- رعایت اقتضانات هویت پسران و دختران و ویژگی های دوران بلوغ متریان در برنامه های درسی و روش ها و برنامه های تربیتی ضمن توجه به هویت مشترک آنان.

راهکار ۱۲/۳- انعطاف پذیر کردن و انطباق برنامه های درسی با نیازها و علائق متریان، در چارچوب ساختار سه وجهی برنامه ی درسی (الزامی، انتخابی، اختیاری) و به کارگیری شیوه های اجرایی متناسب با هر یک.

۱۳- بازنگری و باز تولید نظام تاسیس، تخصیص و توزیع منابع با رویکرد عدالت تربیتی (۳ و ۶ و ۲)

راهکار ۱۳/۱- ساماندهی و به کارگیری بهینه و اثربخش منابع انسانی با تأکید بر عدالت تربیتی، صلاحیت دینی، حرفه ای و تخصصی متریان، نیازها و ویژگی های متریان و اهداف برنامه های درسی.

راهکار ۱۳/۲- ایجاد نظام رتبه بندی مدارس و موسسات آموزش و پرورش به منظور شفاف سازی عملکرد و ارتقای کیفیت و تقویت انگیزه های رقابت منطقی و علمی بین آنها.

۱۴- ارتقاء منزلت اجتماعی و جایگاه حرفه ای منابع انسانی با تأکید بر نقش اسوه ای و تربیتی معلم (۴ و ۲)

راهکار ۱۴/۱- برنامه ریزی و به کارگیری امکانات و فرصت های اجتماعی برای اعتلای فرهنگ عمومی در تکریم و پاسداشت مقام معلم با تأکید بر استفاده از ظرفیت رسانه ملی.

راهکار ۱۴/۲- استقرار نظام سنجش صلاحیت های عمومی، تخصصی و حرفه ای، تعیین ملاک های ارزیابی برای ارتقای مرتبه (نظام رتبه بندی) و رکود علمی و تربیتی معلمان و نهادینه سازی انگیزه ارتقاء شغلی در آنان

راهکار ۱۴/۳- اصلاح قوانین و مقررات موجود استخدامی، مالی و اداری متناسب با حِرَف (حرفه ها) تخصصی، با مشارکت و همکاری دستگاه های ذیربط.
راهکار ۱۴/۴- طراحی و استقرار نظام خاص بازنشستگی فرهنگیان برای بهره مندی فزون تر از تجارب مفید آنان.

۱۵- بازمندی سیاست برای ارتقای شیوه های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان با محوریت نقش آموزش و پرورش (۷۰۲۰۴)

راهکار ۱۵/۱- استقرار نظام ملی تربیت معلم و راه اندازی دانشگاه ویژه فرهنگیان با رویکرد آموزش تخصصی و حرفه ای تربیت محور توسط وزارت آموزش و پرورش با همکاری دستگاه های ذیربط.
راهکار ۱۵/۲- طراحی و ارتقای نظام تربیت حرفه ای در آموزش و پرورش با تاکید بر حفظ تعامل مستمر دانشجو معلمان با مدارس و نهادهای علمی و پژوهشی در طی این دوره و فراهم آوردن امکان کسب تجربیات واقعی از کلاس درس و محیط های آموزشی.
راهکار ۱۵/۳- ایجاد ساز و کارهای لازم برای جذب و نگهداشت استعداد های برتر و برخوردار از صلاحیت های دینی، اخلاقی، انقلابی و شخصیتی به رشته های تربیت معلم با تاکید بر تقویت انگیزه های معنوی و مادی معلمان (از قبیل برقراری حقوق و دستمزد در دوران تحصیل، ارتقای سطح آموزشی و تجهیزاتی مراکز ذیربط، ایجاد نظام بازآموزی مستمر علمی، تسهیل در ادامه تحصیل).
راهکار ۱۵/۴- ایجاد نظام ارزیابی صلاحیت معلمان (شامل شایستگی های اخلاقی، اعتقادی، انقلابی، حرفه ای و تخصصی) متناسب با مبانی و اهداف سند تحول راهبردی.
راهکار ۱۵/۵- ایجاد انعطاف در برنامه های درسی تربیت معلم متناسب با تحولات علمی و نیازهای نظام تربیت رسمی عمومی با تأکید بر رویکرد تلفیقی و به روز رسانی توانمندی های تربیتی و تخصصی معلمان.

۱۶- بازتنظیم اصول حاکم بر برنامه‌ریزی درسی تربیت معلم (با تأکید بر کارورزی) و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان موجود با مقتضیات الگوی برنامه‌ریزی درسی در نظام
تعلیم رسمی عمومی (۲۰۱۴)

راهکار ۱۶/۱- استقرار ساز و کارهای ارتقای توانمندی‌های معلمان برای مشارکت مؤثر آنان در برنامه‌ریزی درسی در سطح مدرسه، به ویژه ساز و کارهایی که به تقویت هویت حرفه‌ای آنان می‌انجامد، مانند ساز و کار «درس پژوهی»^۱

راهکار ۱۶/۲- توسعه‌ی زمینه پژوهندگی و افزایش توانمندی‌های حرفه‌ای به شکل فردی و گروهی میان معلمان و تبادل تجارب و دستاوردها در سطح محلی و ملی با تأکید بر امتیاز دهی به فعالیت‌های تحقیقاتی و پژوهشی در ارتقای شغلی، و ایجاد فرصت‌های بازآموزی مستمر علمی و برگزاری جشنواره‌های الگوی تدریس برتر و اختصاص اعتبارات خاص برای فعالیت‌های پژوهشی معلمان.

راهکار ۱۶/۳- بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی مراکز تربیت معلم جهت ارتقای توانمندی‌های دانشجو معلمان به منظور آمادگی برای تدریس در بیش از یک ماده درسی (چند رشته‌ای) به ویژه در دوره اول متوسطه.

راهکار ۱۶/۴- تاسیس مدارس تجربی برای کارآموزی دانشجو معلمان در کنار مراکز تربیت معلم و بررسی نظریات جدید تعلیم و تربیت در این مدارس.

۱۷- برقراری الگوی جبران خدمات و تأمین رفاه نیروی انسانی در خور منزلت فرهنگیان با توجه به لزوم تمام وقت شدن آنان (۲۰۱۴ و ۲۰۱۷)

راهکار ۱۷/۱- بهینه‌سازی نظام پرداخت‌ها، مبتنی بر شایستگی‌ها و بر اساس رویکرد رقابتی.

راهکار ۱۷/۲- فراهم آوردن تسهیلات و امتیازات مناسب برای جذب و نگاهداشت نیروهای کارآمد در دوره ابتدائی و تقویت نگاه تخصصی زیربنایی به این دوره تحصیلی.

راهکار ۱۷/۳- ایجاد ساز و کارهای قانونی برای افزایش انگیزه معلمان و مربیان با ساماندهی مناسب خدمات و امکانات رفاهی و رفع مشکلات مادی و معیشتی ایشان.

۱. معادل اصطلاح lesson study به مفهوم تحقیق عمل (action research) توسط گروهی از معلمان در یک مدرسه

۱۸- جلب مشارکت ارکان سیم و موثر و نقش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۷۵ و ۷۶)

راهکار ۱۸/۱- ایجاد تسهیلات قانونی و ساز و کارهای تشویقی و انگیزشی لازم (اعم از مادی و معنوی)، برای بسط فرهنگ نیکوکاری و تعاون، مشارکت پذیری و مشارکت جویی، در بین متریان و در جامعه با الهام از آموزه های دینی با تأکید بر استفاده مناسب از ظرفیت کتاب های درسی، مجلات و رسانه های آموزشی و برگزاری اردوهای جهادی.

راهکار ۱۸/۲- ایجاد ساز و کارهای مناسب برای حفظ و ارتقای مستمر سطح مشارکت واقفین و خیرین مدرسه ساز (از قبیل نامگذاری مدارس به نام ایشان، مشارکت آنان در مدیریت مدارس خیرساز و مشارکت دولت در تأمین هزینه های این مدارس).

راهکار ۱۸/۳- توسعه مشارکت بخش های دولتی و غیردولتی در انجام امور مربوط به تولید مواد و منابع یادگیری (به ویژه کتاب درسی)، چاپ و توزیع آنها با تأکید بر سیاست تولید بسته های آموزشی و سیاست چند تألیفی در کتاب های درسی در چارچوب سیاست های آموزش و پرورش

راهکار ۱۸/۴- تقویت و گسترش مدارس غیر دولتی با اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات موجود.

۱۹- استفاده از ظرفیت آموزش و پرورش به عنوان سازمان فراگیر و نیروی اثرگذار اجتماعی در خدمت اهداف رشد و تعالی کشور به ویژه اهداف فرهنگی و اجتماعی

راهکار ۱۹/۱- مشارکت فعال در برخورد با نیازهای فوری و عمومی جامعه از قبیل بیماری های فراگیر، زلزله، رفع بیسوادی، حرکت های خیرخواهانه مردمی و انقلابی، حفظ محیط زیست، حاکمیت قوانین و مقررات، از طریق بسیج امکانات و برگزاری دوره ها و اردوهای آموزشی و توجیهی برای آماده سازی مربیان و متریان.

راهکار ۱۹/۲- تعامل اثربخش با مراکز فرهنگی و اجتماعی و استفاده از ظرفیت رسانه ها- به ویژه رسانه ملی- برای تبیین جایگاه نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی در تولید سرمایه اجتماعی و فرهنگی و جلوگیری از کوچک انگاری نقش آن در سرنوشت آینده کشور از منظر معارف اسلامی.

۲۰- قرارشد این بند و موضوع تنوع رشته های تحصیلی در آموزش و پرورش مورد بازنگری قرار گیرد که خوشبختانه کارگروه کارشناسی دبیرخانه تشکیل شده است امیدوارم به زودی اعلام نظر شود.

۲۱- تنوع بخشی در ارائه خدمات آموزشی و فرصت های تربیتی متناسب با مصالح جامعه، نیازها و علائق دانش آموزان در راستای سگوفانی استعداد های ایشان. (۷۲ و ۳)

راهکار ۲۱/۱- تعمیم و توسعه «آموزش فراگیر» و ایجاد تنوع در فرصت های تربیتی در مراکز آموزشی و تربیتی برای پاسخگویی به نیازهای متنوع دانش آموزان به ویژه دانش آموزان با نیازهای ویژه (به جز موارد خاص و ضروری)

راهکار ۲۱/۲- رعایت اقتضائات هویت پسران و دختران و ویژگی های دوران بلوغ متربیان در برنامه های درسی و روش ها و برنامه های تربیتی ضمن توجه به هویت مشترک آنان.

راهکار ۲۱/۳- توجه کافی به شرایط روحی دانش آموزان در سنین بلوغ و ارائه خدمات مشاوره ای و آموزش های دینی و تربیتی مناسب به آنها.

۲۲ و ۲۳- ارتقای کیفیت فرایند یادوی- یادگیری با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری های نوین (۷ و ۲ و ۳)

راهکار ۲۲/۱ و ۲۳- توسعه ی ضریب نفوذ شبکه ملی اینترنت در مدارس با اولویت پر کردن شکاف دیجیتالی بین مناطق آموزشی و ایجاد ساز و کار مناسب برای بهره برداری بهینه و هوشمندانه توسط مربیان و متربیان در چارچوب نظام معیار اسلامی.

راهکار ۲۲/۲ و ۲۳- تولید و به کار گیری محتوای الکترونیکی متناسب با نیاز متربیان و مدارس با مشارکت بخش دولتی و غیردولتی و الکترونیکی کردن محتوای تمام کتاب های درسی (با تأکید بر تولید محتوای چندرسانه ای) تا پایان برنامه پنجم توسعه کشور.

راهکار ۲۲/۳ و ۲۳- ارتقای توانمندی های منابع انسانی برای استفاده از ظرفیت و فرصت فناوری های نوین و بهره‌مندی از ظرفیت معلمان کارآمد برای تکثیر توانمندی های ایشان در رفع نابرابری ها و گسترش عدالت تربیتی.

راهکار ۲۲/۴ و ۲۳- حاکمیت روش های فعال، گروهی و خلاق در فرایند یاددهی و یادگیری برون مدرسه به ویژه در آموزش های مکمل و فعالیت های فوق برنامه.

راهکار ۲۲/۵ و ۲۳- گسترش بهره برداری از ظرفیت آموزش های غیرحضوری و مجازی در برنامه های آموزشی و تربیتی ویژه معلمان، دانش آموزان و خانواده های ایرانی در خارج از کشور بر اساس نظام معیار اسلامی و با رعایت اصول تربیتی.

راهکار ۲۲/۶ و ۲۳- رصد کردن تحولات فناوری و بازتولید برنامه های درسی و محتوای آموزشی و تربیتی متناسب با نیازهای عصر حاضر مبتنی بر نظام معیار اسلامی.

۲۴- تغییر و نوآوری در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با رویکرد سازمان یادگیرنده (۱۳۷۱ و ۲)

راهکار ۲۴/۱- مناسب سازی فرهنگ سازمانی با اقتضائات سازمان یادگیرنده و تعالی بخش و پویا با تأکید بر تقویت روحیه اخوت و تعاون، خلاقیت و آموزش مستمر.

راهکار ۲۴/۲- تامین تسهیلات و امکانات و ایجاد ساز و کارهای کارا و اثربخش (پژوهش محور، غیر حضوری، پودمانی، اتصال به منابع روزآمد حرفه ای و...) در آموزش های ضمن خدمت معلمان و تقویت انگیزه و مهارت حرفه‌ای برای یادگیری مداوم.

راهکار ۲۴/۳- ایجاد شبکه‌ی پژوهشی فعال و فراگیر در درون ساختار نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با استفاده از فناوری های نوین اطلاعات- ارتباطات.

راهکار ۲۴/۴- استقرار نظام مدیریت دانش و استفاده‌ی بهینه از دانش و تجربه نخبگان و پیش کسوتان آموزش و پرورش.

^۱ سازمان یادگیرنده، سازمانی پویا و اثربخش است که شرایط یادگیری مستمر و مفید برای همه اعضای آن فراهم است و فرهنگ سازمانی آن، تقویت کننده فرایند یاددهی - یادگیری همگانی می باشد.

راهکار ۲۴/۵- استقرار نظام خلاقیت و نوآوری در آموزش و پرورش در راستای تربیت جامع و متوازن و بالندگی معرفتی و اخلاقی حمایت مادی و معنوی از مدیران، معلمان مربیان و متریان خلاق و نوآور و کارآفرین.

۲۵- استقرار نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۲۰۱۷ و ۲۰۲۰)

راهکار ۲۵/۱- ایجاد ساز و کارهای قانونی و ساختار مناسب برای سنجش و ارزش یابی عملکرد نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

راهکار ۲۵/۲- طراحی و اجرای ارزشیابی نتیجه محور بر اساس استانداردهای ملی برای گذر از دوره‌های تحصیلی و گسترش رویکرد ارزشیابی فرایند محور (تدریجی - کیفی - تکوینی) در ارتقای پایه های تحصیلی دوره ابتدایی و رویکرد تلفیقی (فرایند محور و نتیجه محور) در سایر پایه های تحصیلی.

راهکار ۲۵/۳- ایجاد نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت مدارس و موسسات آموزش و پرورش به منظور شفاف سازی عملکرد و ارتقای کیفیت و تقویت انگیزه های رقابت منطقی در عرصه های فرهنگی، دینی و علمی بین آنان.

راهکار ۲۵/۴- ارتقای جایگاه نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی ایرانی در ارزیابی های کیفی جهانی در چارچوب نظام معیار اسلامی.

۲۶- تأمین، تخصیص و توزیع منصفانه منابع مالی، مدیریت مصارف متناسب با نیازهای کمی و کیفی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۲۰۱۶ و ۲۰۲۰)

راهکار ۲۶/۱- بهینه سازی نظام پرداخت ها مبتنی بر شایستگی و مدیریت بهینه منابع و مصارف و شفاف سازی عملکرد مالی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

راهکار ۲۶/۲- شفاف سازی و برنامه ریزی برای افزایش سهم اعتبارات آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی به میزان حداقل یک دهم درصد سالانه تا پایان برنامه هفتم توسعه کشور.

راهکار ۲۶/۳- اولویت بخشی به آموزش ابتدایی در تأمین و تخصیص منابع.

راهکار ۲۶/۴- افزایش سهم هزینه های غیرپرسنلی در بودجه جاری آموزش و پرورش به میزان ۲۰ درصد تا پایان برنامه ششم توسعه کشور به منظور کیفیت بخشی به فرایند تعلیم و تربیت.

راهکار ۲۶/۵- طراحی ساز و کارهای تنوع بخشی به منابع مالی دولتی و غیردولتی از قبیل استفاده از نذورات، موقوفات.

راهکار ۲۶/۶- بهینه سازی بهره برداری از منابع مادی و فیزیکی و طراحی استانداردهای مصرف و تعبیه ساز و کارهای پیش گیری از اسراف و تبذیر.

راهکار ۲۶/۷- تقویت مشارکت عمومی در آموزش و پرورش با حفظ کارکردهای سیاستگذاری و نظارتی نظام از طریق تسهیل تأسیس و اداره مدارس غیردولتی، حمایت از فعالیت های آموزشی، تشویق واقفین و خیرین مدرسه ساز.

۲۷- بازنگری و بازمندی ساختارها، رویه ها و روش ها (۷۱ و ۷۲)

راهکار ۲۷/۱- اصلاح ساختار دوره های آموزشی، بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی.

راهکار ۲۷/۲- استقرار نظام مکان یابی مدارس بر اساس سامانه‌ی آمایش سرزمین و تحولات جمعیتی (ناظر به ۵۰ سال آینده) و با تأکید بر استفاده از زمین های بزرگ و وسیع.

راهکار ۲۷/۳- طراحی و استقرار نظام جامع هدایت تحصیلی و استعدادیابی به منظور هدایت متربیان به سوی رشته‌های موردنیاز حال و آینده کشور متناسب با استعدادها، علاقه مندی و توانایی های آنان.

راهکار ۲۷/۴- استقرار نظام راهنمایی و مشاوره تربیتی مبتنی بر مبانی اسلامی با تأکید بر افزایش نقش معلمان در این زمینه و به کارگیری مشاوران متخصص برای ایفای وظائف تخصصی تر در تمام پایه های تحصیلی.

راهکار ۲۷/۵- برنامه ریزی جامع برای حضور تمام وقت معلمان در مدارس شامل ساعات تدریس و ساعات اختصاص یافته به سایر فعالیت های تربیتی مرتبط در مدرسه با توجه به ضرورت جبران مادی خدمات مناسب ایشان.

راهکار ۲۷/۶- تحول در ساختار و مدیریت زمان آموزش در مدارس و تک زنگی شدن جلسات آموزشی در تمام پایه های تحصیلی و متناسب سازی تعداد ساعات آموزشی در طول هفته.

راهکار ۲۷/۷- استقرار نظام "دوری" در سازماندهی معلمان در سه پایه اول ابتدایی.

۴- نظام دوری عبارت است از همراهی معلم با دانش آموزان در چند پایه تحصیلی.

- راهکار ۲۷/۸- حاکمیت برنامه محوری به جای کتاب محوری و تولید بسته آموزشی (شامل مواد مکتوب و غیرمکتوب) در برنامه های درسی.
- راهکار ۲۷/۹- بازطراحی و ساماندهی تقویم سال تحصیلی با رعایت انعطاف و توجه به شرایط اقلیمی و با تأکید بر بهینه سازی تعطیلات.

۲۸- توسعه و بهبود مستمر کیفیت نظام مدیریت و رهبری تربیتی (نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۴۰۲۰۷))

- راهکار ۲۸/۱- نهادینه کردن تفکر برنامه محور و مدیریت بر مبنای برنامه مدون و مصوب در تمام سطوح نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.
- راهکار ۲۸/۲- ایجاد ساز و کارهای لازم برای تربیت و نگهداشت مدیران و رهبران آموزشی و تلاش برای افزایش ثبات مدیریت در مجموعه نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.
- راهکار ۲۸/۳- طراحی و اجرای الگوی بالندگی شغلی - حرفه ای برای منابع انسانی.
- راهکار ۲۸/۴- تأسیس مرکز مطالعات راهبردی توسعه مدیریت آموزش و پرورش در راستای انجام مطالعات آینده نگر و تدوین و اجرای برنامه های آینده نگارانه با هماهنگی دستگاه های ذیربط.
- راهکار ۲۸/۵- اصلاح ساختار اجرایی و کاهش تعداد واحدهای اداری، متناسب با مدیریت کارآمد، اثربخش و استقرار نظام مدیریت هوشمند در کلیه ی ابعاد و سطوح.
- راهکار ۲۸/۶- تبیین و استقرار نظام صلاحیت های ملی مدیریت و رهبری آموزشی به منظور برقراری شایسته سالاری در احراز مناصب مدیریتی با تأکید بر برخورداری از صلاحیت های اعتقادی، اخلاقی، انقلابی، علمی آموزشی، پژوهشی و پیشینه تجربی مناسب.
- راهکار ۲۸/۷- تقویت ظرفیت های کارشناسی تدوین گر سیاست و مولد گزینه های تصمیم گیری برای بومی سازی سیاست در راستای اهداف و منافع جمهوری اسلامی ایران.

۲۹- توسعه ظرفیت پژوهش و نوآوری، نظریه پردازی و مستندسازی تجربیات تربیتی بومی (۷ و ۸ و ۲۰)

- راهکار ۲۹/۱- استفاده بهینه از ظرفیت های موجود برای گسترش فرهنگ پژوهشی در بین مربیان و متریان و تربیت پژوهشگر مورد نیاز نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و حمایت از پژوهشگران فعال و مجرب.
- راهکار ۲۹/۲- ارتباط سازمانی فعال و حمایت از تعامل اثربخش پژوهشگران با مراکز پژوهشی ملی و منطقه ای و جهانی با تاکید بر ضرورت بومی سازی یافته های پژوهشی و فعال سازی مرکز همکاری های علمی بین المللی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.
- راهکار ۲۹/۳- حمایت مادی و معنوی از طرح های موفق و نوآوری های تربیتی بومی، مستند سازی و انتشار یافته های پژوهشی در داخل و خارج از کشور و ایجاد بانک اطلاعاتی فعال و کارآمد.
- راهکار ۲۹/۴- حمایت مادی و معنوی از کرسی های نظریه پردازی در علوم تربیتی و فراهم آوردن زمینه کاربردی یافته های جدید و نوآوری در مدارس (به ویژه مدارس تجربی) و در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با همکاری حوزه های علمیه، دانشگاه ها و مراکز علمی و پژوهشی.

۳۰- ارتقای سطح شایستگی های حرفه ای نیروی انسانی در طراز جهانی (۸ و ۴ و ۲۰)

- راهکار ۳۰/۱- رصد کردن تحولات تربیت معلم و تحولات علمی در حوزه علوم تربیتی در سطح بین الملل و بومی سازی تجربیات و یافته های مفید آنها و بهره مندی آگاهانه از آنها در چارچوب نظام معیار اسلامی.
- راهکار ۳۰/۲- جلب مشارکت دانشگاه های برتر در امر تربیت تخصصی- حرفه ای معلمان، کارشناسان و مدیران با محوریت دانشگاه فرهنگیان.

۳۱- تبیین کیفیت تربیتی در سطح ممتاز در منطقه و شاخص های جهانی (۸ و ۷)

راهکار ۳۱/۱- مشارکت فعال در تعاملات بین المللی، با اولویت جهان اسلام و انعکاس نظریات و تجربیات موفق داخلی در محافل و مراکز علمی جهانی.

راهکار ۳۱/۲- رصد کردن تحولات نظام های آموزش و پرورش منطقه، جهان اسلام و جهان از طریق مرکز مطالعات راهبردی توسعه مدیریت آموزش و پرورش و بهره مندی آگاهانه از آن ها در چارچوب نظام معیار اسلامی.

راهکار ۳۱/۳- بهینه سازی سیاست ها و برنامه های وزارت آموزش و پرورش برای افزایش کارایی و اثربخشی مدارس خارج از کشور با تأکید بر بازنگری جداول آموزشی و محتوای کتب درسی، به کارگیری نیروهای متعهد، توانمند و مجرب و متناسب سازی فضای فیزیکی این مدارس.

۷- چارچوب نهادی و نظام اجرایی تحول بنیادین آموزش و پرورش

برای تحقق اهداف و برنامه های سند ملی آموزش و پرورش در افق چشم انداز، سیاست گذاری، برنامه ریزی و نظارت بر فرایند تحول بنیادین در دو سطح به شرح زیر صورت می پذیرد.

۳۲- سیاست گذاری، نظارت و ارزیابی در سطح کلان.

سیاست گذاری و تصمیم گیری کلان و نیز ارزیابی و نظارت راهبردی فرایند تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی بر پایه این سند بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی می باشد.

۳۳- برنامه ریزی و نظام اجرایی

الف- به منظور تهیه، تصویب و ابلاغ سیاست های اجرایی، طراحی ساز کار تحقق اهداف و اصلاح ساختارها و فرآیندهای مربوط، به روز آوری و ترمیم، هماهنگی و انسجام درسیاست ها و برنامه ها و نظارت بر حسن اجرای برنامه های تحول راهبردی «ستاد راهبری تحول بنیادین آموزش و پرورش» با ترکیب زیر تشکیل می شود و گزارش عملکرد وزارت آموزش و پرورش را به صورت سالانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می دهد:

- ۱- وزیر آموزش و پرورش «رئیس ستاد»
- ۲- دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش «دبیر ستاد»
- ۳- دو نفر «۲» از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی (به انتخاب شورا)
- ۴- دو نفر «۲» از اعضای شورای عالی آموزش و پرورش (به انتخاب شورا)
- ۵- مسئول کمیسیون حوزوی شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۶- دو نفر «۲» از صاحب نظران حوزه تعلیم و تربیت به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی

- ب- وزارت آموزش و پرورش مسئولیت نهادینه سازی و اجرای سند ملی آموزش و پرورش (شامل بنیان های نظری و سند تحول راهبردی) و طراحی و تدوین برنامه های اجرایی سند تحول راهبردی را بر عهده دارد و حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تصویب این سند، برنامه های خود - به ویژه برنامه های زیرنظام های اصلی - را به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رساند.
- ج- وزارت آموزش و پرورش موظف است با تربیت، به کارگیری و سازماندهی نیروهای توانمند و واجد شرایط، تأمین و بسیج امکانات و منابع، تدوین برنامه های اجرایی کوتاه مدت و میان مدت در سطح ملی و استانی، اصلاح قوانین و مقررات، و با جلب مشارکت و همکاری سایر دستگاه ها و نهادها اقدامات لازم برای تحقق مفاد سند را معمول دارد.
- د- تمام دستگاه ها و نهادها، به ویژه رسانه ملی، موظفند در چارچوب این سند، همکاری لازم با نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی را برای تحقق اهداف تحول بنیادین آموزش و پرورش معمول دارند. گزارش نحوه و میزان همکاری دستگاه ها به صورت سالانه توسط رئیس ستاد به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه خواهد شد.

۳۴- نحوه ی ترمیم و به روزرسانی سند تحول راهبردی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی

فرایند ترمیم سند تحول راهبردی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران در افق چشم انداز در بازه های زمانی ۱۰ ساله از تاریخ تصویب آن و مطابق با بنیان های نظری سند ملی (فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران، فلسفه تعلیم و تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران، رهنامه نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران) صورت خواهد پذیرفت.